

Lunds Universitet
Statsvidenskabelig Institution

STVK01
VT 2010
Vejleder: Björn Badersten

”Etikalisering?”

Etik i det Globale Civil Samfund

Jeanette K. Mortensen

Abstract

Ethical trends across the Western hemisphere of Global Civil Society (GCS) may equal ethics to be out of date, unless it is globalized in, an ethically justifiable manner, which in this paper is called "*ethicalization*". Whether the ethical current can catch momentum with globalizations speed of time, concurrently maintaining consistency is a challenge faced by Civil Society Organizations (CSOs), as actors in GCS. The aim of this paper is to question a Western idea of globally applicable values and stimulate an ethically consistent mindset, in the shaping of GCS. Ethical consistency will here be detected by scrutinizing organizational value foundations of Western CSOs, which reveals whether the contemporary course of Western CSOs coincide with its ontological values in a global context. The paradigm's reflection on a normative ideal of GCS, exceeding the Western discourse, reveals whether Western CSOs paradigm of global values, is in its essence globally valid. The analysis suggests a paradigm shift in CSOs future focus on uniting differences, instead of levelling out inequalities. The organizations' insufficient acknowledgement of cultural relativisms complexity will be met by a constructive debate of compatible ethical elements in the future of GCS.

Keywords: Ethics, Global Civil Society, Civil Society Organizations, Paradigm shift.

*Words:*9.933

Forkortelser

CSO: Civil Samfunds Organisation

GCS: Globalt Civil Samfund

IR: Internationale Relationer

MDG: *Millenium Development Goals*

MR: Menneskelige Rettigheder

UDMR: Universel Deklaration af Menneskelige Rettigheder

Indhold

1	INTRODUKTION	1
1.1	Disposition	1
1.2	Problem og Problemformulering	2
1.3	Formål	3
1.4	Afgrænsning	3
1.5	Begrebsdefinition	4
1.5.1	Etikalisering	4
1.5.2	Det Globale Civil Samfund	4
1.5.3	Civil Samfunds Organisation	5
2	TEORI.....	6
2.1	Etik versus Magt	6
2.1.1	Analysemodel	7
2.2	Idealtypen af GCS	8
2.2.1	Redegørelse for Idealtypen	8
3	METODE OG MATERIALE.....	11
3.1	Normativ Metode	11
3.1.1	Udvalgsmetode	12
3.2	Materiale	12
3.2.1	Kildekritik	13
4	ETIK I DET GLOBALE CIVIL SAMFUND	14
4.1	Civil Samfunds Organisationer	14
4.1.1	Fair Trade	14
4.1.2	ActionAid	16
4.1.3	Urgent Evoke	17
4.2	Etik i en Global Kontekst	19
4.2.1	2 Uønskværdige Positioner	20
4.3	Etikaliseringens Magt?	22
5	KONKLUSION	27
5.1	Perspektivering	28
6	REFERENSER.....	29
7	BILAG.....	33

1 INTRODUKTION

”Etikalisering” indikerer etikens rodfæstede histories møde, med en globaliseret verden af innovative kræfter (etisk globalisering). Umiddelbart forekommer disse størrelser uforenelige, men etikens latente nærvær i al menneskelig aktivitet giver etikken en tidløs dimension (Sjölin, 2004:205). I en globaliseret verden, hvor beslutningsprocesser bærer samme hastighed som tiden byder det, er prioriteten af etiske overvejelser yderst udfordret. Simultant forekommer behovet for etisk forsvarlighed at være stigende, eftersom handlinger i en globaliseret verden har konsekvenser langt fra aktørens oprindelige udgangspunkt (Keane, 2003:208).

I kraft af en fraværende global politisk instans, hvor legalitetens håndhævelse er begrænset, har etikken mulighed for at spille en afgørende rolle for den fremtidige globale politiks normer. Ethiske drivkræfter som civil ansvarstagen i en stigende interdependent verden, er afgørende elementer i dannelsen¹ af GCS. Værdien af en global idé om en universel etik er indiskutabelt ønskværdig, i en virtuelt sammenhængende verden. Ethiske udtryk og værdier er i tidens strømning tilsyneladende blevet en uundgåelig ingrediens i GCS’ aktørers opskrift. Faren for at etisk forsvarlighed bliver en tendens af populistisk karakter, i et yderst handlingsorienteret GCS (O’Neill, 2008:141), gør det relevant at sætte den interne etiske konsistens i fokus.

Etikkens position i dannelsen af GCS, er afgørende for at repræsentere en etisk forsvarlighed, der skal stå overfor en politisk verden, gennemsyret af politiseringens fænomen. Med sin civile upolitiserede natur har GCS mulighed for at afmagte politisk ”lip service” og fordre etisk konsistens i internationale relationer (IR). På den måde har GCS potentiale for at udgøre en civil krop, der kan have etisk indflydelse på den internationale politiske arena (Karns et al. 2004:241). Dette kræver naturligvis at etikken i GCS er konsistent og det er netop, hvad der vil problematiseres i denne opgave.

1.1 Disposition

Kapitel 1 har til formål at give læseren en *Introduktion* til opgavens indhold. Indledningsvis vil opgavens *Problem* uddybes for at give læseren en orientering om opgavens karakter, efterfulgt af en *Problemformulering*. *Formålet* med

¹ Med dannelsen menes hvad G.W.F. Hegel udtrykte som; ”*Ånden der er fremmed for sig selv*” (Hegel, 2005:335).

opgaven udføres for at fastsætte opgavens målsætning og målgruppe, hvorefter opgavens ramme defineres i afsnittet *Afgrænsning*. Afsnittet *Begrebsdefinition* beskriver relevante begreber, for at imødekomme unødige fejlslutninger.

Kapitel 2 omhandler opgavens *Teori*, hvor forholdet mellem *Magt og Etik* præsenteres, hvilket ligger til grund for den *Analysemodel* som anvendes i analysen af CSOerne. Dette er efterfulgt af motivering for konstruktion af en *Idealtipe af GCS* og *Redegørelse for Idealtypen*. Uddybninger af metodologisk karakter forekommer i kapitel 3 om *Metode og Materiale*, som introducerer den *Normative Metode*, for at danne et overblik over undersøgelsens metodologiske ræsonnement. Herunder indgår afsnittet om *Udvalgsmetode* efterfulgt af det udvalgte *Materiale* og *Kildekritik* heraf.

Etik i det Globale Civil Samfund, påbegyndes med rekonstruktioner af CSOers etiske værdigrundlag, der giver opgaven empirisk understøttelse. Kapitel 4's 2. del omhandler *Etik i en Global Kontekst*, hvor CSOers etiske udtryk spejles i idéen om GCS. Teser om CSOers *2 Uønskværdige Positioner* i idealtypen, efterfølges af afsnittet *Etikaliseringens Magt*, som er af konstruktiv diskuterende karakter. *Konklusionen* følges af en *Perspektivering*, for at sætte opgavens indhold i et bredere perspektiv, der kan inspirere til fremtidige studier og dermed bidrage til videnskabelig kumulativitet. Til slut er *Referencer* efterfulgt af relevante *Bilag* for opgavens videnskabelige understøttelse.

1.2 Problem og Problemformulering

Globaliseringen forårsager en intensivering og udvidelse af aktørers etiske forholdende og moralske udøvelse (Frost, 2009:134). De globaliserede omstændigheder stiller høje krav til bevidstheden om det etiske ræsonnement, der ligger bag en aktørs beslutningsproces. Det dybereliggende etiske ræsonnement er derimod ikke altid at spore, når én specifik perception gennem historien bliver til den alment accepterede norm (Chai, 2005:1). Netop derfor er det relevant, kontinuerligt at spejle politiske normer i en etisk virkelighed, så gabet mellem politiske og civile aktører ikke forøges i en forvejen splittet verden (Lechner, 2009:97).

Den handlingsorienterede ånd, som reaktion på denne ubalance mellem rig og fattig, obskurerer hvorvidt etikken i vestlige CSOer er konsistent eller ej. En idiografisk observation af vestlige CSOers tvivlsomme etiske konsistens, rejser spørgsmålet om hvorvidt værdierne fungerer som reelle etiske retningslinjer i organisationsarbejdet, eller om værdier tilføjes pga. en obligatorisk del af tidens trend (Frost, 2009:18). Anvendes *etik* som et varemærke, kan det i sidste ende betyde at velgørende CSOer, uanset intention om at udligne uligheder, ender med at bidrage til yderligere skel mellem verdens befolkninger.

Det er dybt problematisk hvis etikken globalisering, som etisk handel, donationer eller investeringer etc. ikke er forenelig med en kulturpluralistisk verden (Oliviero et al. 2001:87). Normer, der påvirkes af disse finansielle instrumenter, har uægtelig indflydelse på dannelsen af GCS. GCS' potentiale for

at have reel politisk indflydelse i fremtiden, gør en granskning af kontemporære normer yderst relevant (Onuf, 2005:57).

Omfattende forskning har påpeget nødvendigheden af et globalt værdisæt, i en verden der er forbundet af virtuelle relationer (Karns et al. 2004:56-102). De lange udsigter til en global etik, har inspireret mig til at gribe om problemet på et håndgribeligt niveau og problematisere konsistensen i den etik, der allerede eksisterer. Det har ikke været muligt for mig at finde frem til reel forskning på dette område, hvilket motiverer denne undersøgelse yderligere og har ført til følgende problemformulering:

- *Hvor forenelig er vestlige civil samfundsorganisationers etik, med idéen om det globale civil samfund?*

1.3 Formål

Denne opgave har til formål at opfordre og udfordre etisk konsistens i globale aktørers værdigrundlag, der er nødvendig for at have reel politisk indflydelse i et globalt samfund, der er foruden en global regerende instans. Opgavens formål er at skabe opmærksomhed omkring etikens værdi i dannelsen af GCS, så GCS bliver global i sin egentlige mening og ikke *pseudo-globalt*, der indikerer en eksklusion af mindre privilegerede samfundsgrupper (Keane, 2003:140).

Formålet er relevant fordi det kan gøre GCS til en etisk forsvarlig medspiller på den internationale politiske arena, som gennem ”*soft power*” kan have indflydelse på IR’s udvikling (Karns et al. 2004:241). Dette har et dybereliggende formål end det politiske, om at granske det globale civile terræn for etisk globalisering. Formålet er derfor ikke blot at søge hvilke værdier der fremgår af globale aktørers værdigrundlag, men at se om disse akkommoderer en multikulturel verdenspopulation, som kan sammenspile med andre end et vestligt funderet udgangspunkt.

1.4 Afgrænsning

Undersøgelsen af vestlige CSOer bærer naturligvis præg af at repræsentationen i denne opgave ikke dækker majoriteten af GCS’ civilbefolkning. Netop de økonomiske forudsætninger den vestlige civil befolkning har, for at kunne danne disse CSOer, gør vestlige CSOer repræsentative for opgavens formål (Glasius et al. 2001:7). Fokus vil ligge på de etiske forpligtelser der bliver indgået i organisationernes skriftlige udtryk. Hvorvidt etiske forpligtelser fra disse CSOer bliver mødt i praksis, vil jeg overlade til fremtidig værdiontologisk forskning. Naturligvis er en kategorisk udelukkelse af etikens værdiontologi ikke mulig, men dette vil være i et begrænset omfang.

I en undersøgelse af etikens prioritering i GCS, synes det religiøse aspekt næsten uundgåeligt at inddrage (Keane, 2003:40-50). Det er dog i denne opgave helt fravalgt, af den årsag at den sekulariserede etik ikke umiddelbart bærer elementer, der taler imod globale etiske elementer af forenelig natur. Derimod bærer religiøse forskelle elementer af at splitte mere end at forene, som sidst demonstreret ved 9/11 (Glasius et al. 2001:19). Dette udelukker dog ikke at lade sig inspirere af religioners måder at begå sig i etiske elementer.

Selve problematiseringen af paradigmeskift implicerer en afgrænset diskurs i både opgavens studieobjekt og i selve udarbejdelsen af opgaven. Selvom netop den vestlige tankegang omkring GCS problematiseres, er det oplagt at rationalisere indenfor en vestlig forståelse af etik, som foreslår en emisk udarbejdelse af opgaven (Neumann, 2003:32 og Nash, 1981:242). På den måde forsøger opgaven at synliggøre problematikken så at sige indefra og opgavens formål imødekommes på et dybereliggende plan.

1.5 Begrebsdefinition

1.5.1 Etikalisering

Eftersom definitionen af *etikalisering* er en del af hvad opgaven undersøger, vil en klar definition heraf ikke gives. Men følgende er nogle vejledende indikationer, for at forøge præcisionen af hvad der er opgavens overordnede ideal.

Den etiske virkelighed kan siges at være en refleksion over *det gode* og det ønskværdige (Clair, 1995:349). Med etikens historie repræsenterer etikken en *konstant*, som i dag står i kontrast til en globaliseret virkelighed, der er en *konstant foranderlig* størrelse. ”Ethos” 2 betydninger, afspejler i et abstrakt perspektiv disse umiddelbart uforenelige størrelser, hvor ”sindsloven”, der relaterer til individet, repræsenterer en tilstand og det *konstante*. ”Vanen”, som *ethos*’ gruppe-relaterede oversættelse, indikerer potentiale for noget *foranderligt* (Badersten 2010-01-20). Ambitionen om at opnå en forening af disse to størrelser, foreslår sammentrækningen af *etik* og *globalisering* til *etikalisering*.

1.5.2 Det Globale Civil Samfund

De utallige definitioner af GCS afspejler begrebets kompleksitet og endnu ufuldendte dannelsesproces. Politiske tænkere der har forsøgt at definere begrebet, synes at have lettere ved at kommunikere hvad GCS ikke er, frem for hvad det egentlig er. Begrebets gennembrud med Mary Kaldors beskrivelse af civile kræfter efter 1989, er ikke længere tilstrækkelig, men har derimod fået proportioner i overensstemmelse med globaliseringens omfang (Keane, 2003:22). I denne opgave får GCS endnu en dimension, hvor de civile kræfter rækker ud over det tankesæt den vestlige filosofi ligger til grund for (Linklater, 2008:549).

I den sammenhæng er det vigtigt at gøre sig klart at den danske oversættelse ”samfund”, i denne opgave, erstatter ordet ”civil society” og ikke ordet ”community” (Keane, 2003:15). Forskellen hviler på idéen om civilsamfundet, hvilket ikke er tilfældet med oversættelsen af *community*, der indikerer at den private og offentlige sfære eksisterer i kraft af hinanden (Seligman, 1992:5). Da en offentlig global instans, som bekendt er fraværende, kan en sådan definition let misforstås og det skal i den kontekst pointeres at GCS er den 3. kollektive sfære, som står over for statens og markedets kollektive sfære, men eksisterer ikke udelukkende i kraft af dem (Chandhoke, 2001:36).

Civilsamfundet repræsenterer i en historisk kontekst en fredelig civil sfære, som *societas civilis* indikerer (Kaldor, 2003a:7). Selvom den civile dimension i dag også præges af voldelige aktører, har opgavens formål sin målgruppe indenfor den fredelige sfære af GCS. Tilsætter man det globale aspekt, bliver civilsamfundet den største civile krop på en global skala (Onuf, 2005:57). GCS er en konstant transformerende sfære af sociale processer på tværs af landegrænser og samfundsniveauer (Keane, 2003:10). Globaliseringens teknologi og kommunikationsmidler aktiverer et nyt element i civilsamfundets historie, hvor et enkelt individ kan udtrykke, hvad der tidligere krævede en omfattende social mobilisering (Kaldor, 2003b:591).

1.5.3 Civil Samfunds Organisation

Opgavens formål om at udfordre det vestlige paradigme i GCS’ fredelige sfære, foreslår at begrebet CSO i denne opgave indikerer en type af samme fredelige natur, som derudover har fæste i Vesten. Den teknokratiske term; *Organisation*, indikerer en mindre gruppes distinkte enhed, der kan være baseret på kulturelle, religiøse såvel som etiske overvejelser (Kaldor, 2003b:590). Organisationernes form og opbygning kan være traditionel, såvel som baseret på moderne virtuelle netværk (Anheier et al. 2001:201). Selvom termen CSO normalt har en bredere definition, vil den her defineres som en ikke-statslig aktør, der gennem global aktivitet ikke kan ignoreres af den internationale politiske arena (Anheier et al. 2001:191).

Når begrebet CSO anvendes i opgaven, henvises samtidig til en type af CSOer, der har valgt at bidrage til at opnå De Forenede Nationers ”*Millenium Development Goals*” (MDG) fra år 2000 (Lechner, 2009:224). Det er værd at bemærke at det enkeltstående krav, om at være civil og derfor ikke baseret på en international traktat, ikke må forveksles med retten til at bekende sig til en international deklARATION, som MDG eller menneskelige rettighedsdeklARATIONER. CSOerne har ligeledes den funktion at de repræsenterer civilbefolkninger i både den rige og fattige del af verden. Særligt har det betydning for de samfundsgrupper, som lever under udemokratiske samfundstilstande og derfor ikke repræsenteres af andre, end pågældende CSOer.

2 TEORI

Opgavens formål om at vurdere CSOers etiske forenelighed med en hypotetisk idé om GCS, foreslår en værditeoretisk præcision af etikkens forankring i en magtbaseret kontekst. For at styrke intersubjektiviteten er der her udarbejdet en analysemodel, der klargør fokuspunkterne i analysen af CSOernes værdigrundlag (Badersten, 2006:191). CSOernes værdigrundlag vil anskueliggøres af ulige værdilogikker og retfærdighedsprincipper, som der ikke redegøres for i opgaven, eftersom det antages af læseren allerede er bekendt med disse (Ahlenius, 2004:17-28 og 133-167). Opgavens teoriudviklende karakter afspejler sig i idealtypen af GCS, der præsenteres sidst i kapitlet.

2.1 Etik versus Magt

GCS er ikke underlagt politisk magt i samme omfang som ikke-civile instanser er det. Det er dog i et magt-etisk perspektiv interessant at betragte, hvordan GCS' politiske indflydelse er stigende, trods sin upolitiserede karakter. At GCS ikke er underlagt en samlet politisk agenda, giver mulighed for at have politisk indflydelse uden at arbejde politiseret.² Naturligvis forekommer der en afgørende distinktion mellem ikke-civile og civile instansers forudsætninger for aktivitet. Civile kræfter er frataget det formelle politiske ansvar og varetagelsen af diplomati og betragtninger om majoritetens bedste (Sjölin, 2004:77). Ikke-civile ansvarsindehavere står overfor utallige etiske alternativ-dilemmaer, der har høj risiko for at ende i etisk deliberation (Sjölin, 2004:200).

Derimod står CSOer overfor at gøre en forskel for den enkelte beneficiar, afhængig af det enkelte medlem, hvilket forudsætter en langt mindre grad af etiske dilemmaer mellem gruppe og individ (Sjölin, 2004:83). Dette stiller i og for sig højere krav til etisk konsistens, da CSOer har forudsætningerne for at være etisk konsistente (Sjölin, 2004:200). Til gengæld underlægges CSOer magtelementer, som ligger implicit i den private sfære om at være attraktive for katalysatorer,³ der i grunden dikterer konkurrenceorienterede funktionsbetingelser. Der kan altså opstå problematikker hvor CSOers etiske konsistens udfordres, i situationer hvor organisationerne skal varetage

² Der skelnes her stærkt mellem at en organisations aktivitet har politisk indflydelse, der ikke nødvendigvis forudsætter politiseret aktivitet, som til eksempel "lip service" (Hannerz, 2004:79).

³ Med katalysator menes den ressourcegivende enhed, der ligger bag CSOen som fx medlemmer, forbrugere, frivillig arbejdskraft eller sponsorer (Pinter, 2002:391).

katalysatorers interesse, på trods af at etikken netop er en del af organisationens varemærke.

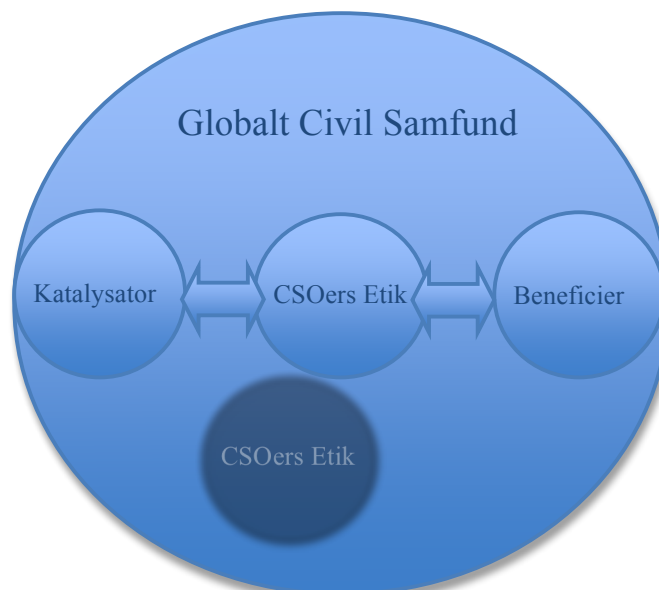
Disse funktionsbetingelser, med neoliberalistiske islæt, foreslår elementer af amoralitetstesens gyldighed (Badersten, 2010-01-27). Det paradoksale i etisk konsumtion består i at markedsbetingelserne kan betragtes som amoralske og forekommer uforeneligt med CSOers etiske varemærke. Ikke desto mindre foreslår disse *paradoksale dilemmaer* en monistisk tilgang til forholdet mellem magt og etik, hvor værdiers prioritet afhænger af konteksten (Badersten, 2006:67). Hvis ikke den monistiske tese var gældende, ville magt-etiske dilemmaer ikke komme i spil, hvilket er i opgavens interesse og dermed foreslår at magt underkastes etik (Badersten, 2010-02-17).

2.1.1 Analysemodel

Den idé-analytiske tolkningsmetode af CSOer tager udgangspunkt i den normative teoris aktualisering af "hvem" der udgør det moralske subjekt. Selvom analysen er rettet mod selve CSOen, er beneficier og katalysator en del af analysens subjektposition, eftersom CSOen eksisterer i kraft af disse (Neumann, 2003:104). "Hvad" de grundlæggende værdier består i vil vise sig med analytisk udgangspunkt i CSOernes skriftlige udtryk, af etisk karakter (Badersten, 2006:32). "Hvordan" værdierne teoretisk operationaliseres, viser sig i hvilken værdilogik CSOen ræsonnerer ud fra (Badersten, 2006:107-128).

Figur 1 illustrerer CSOernes etiske udgangspunkt og præmisser for eksistensberettigelse. Præmisserne for at eksistere er altså imødekommelsen af katalysatorers krav, hvilket i disse CSOer har direkte indflydelse på opfyldelse af beneficiers interesser. Der er altså et magtfuldt spændingsfelt, mellem CSOen fra både beneficiernes og katalysatorernes side, som samtidig er potentiale for etisk indflydelse. Analysen af CSOers værdigrundlag er sat på baggrund af en illustration af idéen om GCS, fordi CSOers etiske tilgang antages at have indflydelse på dannelsen af GCS, som illustreres af *CSOers Etiks skygge* i Figur 1.

Figur 1:

2.2 Idealtypen af GCS

Idealtypen illustrerer i dybden, hvad cirklen GCS indeholder i analysemodellen ovenfor og anvendes til at spejle CSOernes værdier i en global kontekst. Værdiernes ontologiske krav aktualiseres i idealtypenkonstruktionen, der foreslår en negativ værdiontologi (Badersten, 2006:57 og 67). Den negative værdiontologi taler til dels imod idéen om GCS, men udfordrer samtidig GCS' begrebsomfang. Hvorimod den positive værdiontologi, ikke ville problematisere idéen om GCS fra en ontologisk vinkel, hvilket er i opgavens interesse for at forøge den eksterne gyldighed (Badersten, 2006:59 og 171).

Idealtypens begreber er valgt ud fra tanken om hvilke globale aspekter, der er relevante for CSOers *eksistensberettigelse* og *funktionsbetingelser*. Selvom de primære forudsætninger for CSOers aktivitet synes at være defineret af tidens *kulturrelativisme* og globaliseringens *autonomi*, er der en risiko for at disse primært fremtræder indenfor en vestlig tankegang, som ender i en form for partikularisme (Linklater, 2008:549 og Keane, 2003:57). "*Those who use the discourses of global citizenship, and so on, are likely to have ethical views which fall within a certain range, but not beyond.*" (Dower, 2005:103). Dette er naturligvis kompliceret at determinere, derfor tages der netop højde for at GCS bør kunne rumme begrebernes modsætninger, *etnocentrisme* og *heteronomi* (Esaiasson et al. 2009:163).

2.2.1 Redegørelse for Idealtypen

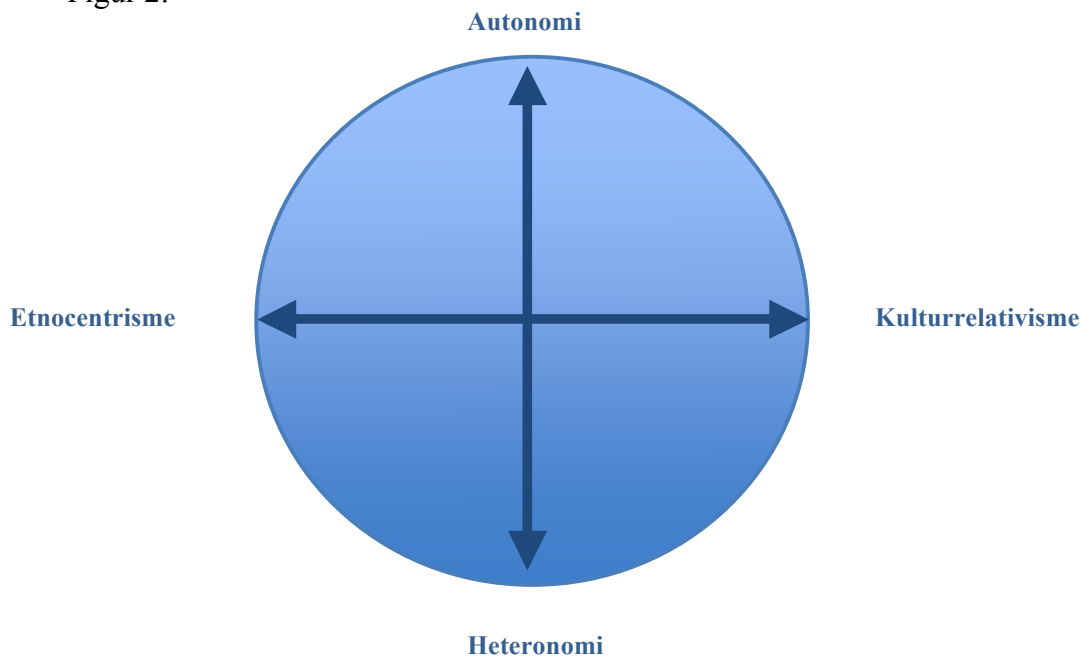
Begge aksers yderpunkter illustrerer i Figur 2, de ekstremer der er tale om i refleksionen over, hvilke dimensioner der er ønskværdige i GCS. Derudover repræsenterer akserne forskellige samfundsniveauer, *makro-*, *meso-* og *mikro-*, afhængig af abstraktionsniveau (Badersten 2010-01-29). Selvom niveauerne i GCS er forbundet hinanden imellem og ikke anvendes udpræget i analysen, er de i teorien relevante at differentiere imellem, fordi de aktiverer etiske dilemmaer, der kan opstå med et monistisk verdenssyn (Keane, 2003:24). Den vertikale akse repræsenterer *individaspæktet*, hvor den horisontale repræsenterer *gruppeaspæktet* (Sjölin, 2004:56) De værdisæt der akkommoderer GCS mest optimalt, befinder sig nærmest skæringspunktet.

Den horisontale akse består af *etnocentrisme* contra *kulturrelativisme*, som repræsenterer den kontemporære verdens lokale og globale aspekt. Etnocentrismens lokale udspring indikerer en specifik samfundsgruppes overbevisning om at ens egen kultur er overlegen i forhold til andre kulturer (Hårbøl et al. 1999:293). Kulturelle værdier kan i etnocentrismen siges at være dybt forankret, hvorimod kulturrelativismens værdimæssige forankring i højere grad favner bredt, frem for dybt. Kulturrelativismen defineres her som et begreb, hvor kulturel diversitet anerkendes og som i en etisk vurdering bedømmes på kulturel neutral grund (Nash, 1981:241). Aksen aktiverer altså spændingsfeltet mellem en etnocentrisk og en multikulturel verden, hvor forskellighedens værdi

på den ene side kan betragtes som uforenelig og på den anden side bruges konstruktivt forenende.

Den vertikale akse består af *heteronomi* og *autonomi*, som det er værd at bemærke begge ender på ”*nomos*”, det græske ord for ”lov” (Hårbøl et al. 1999:81). Dette afspejler den lov eller autoritet der eksisterer uafhængigt af hvilken ende af skalaen CSOerne befinder sig. Under heteronomiske forudsætninger er det blot udefrakommende normer eller forudsætninger, der definerer individets adfærd uanset individets egen vilje (Hårbøl et al. 1999:402). Hvor det i autonomiens herredømme er individets selvbestemmelse og egen vilje, der definerer adfærden (Hårbøl et al. 1999:81). Autonomien har omfattende potentiale for udfoldelse i globaliseringens virtuelle rum, der gør det muligt at handle uafhængigt af samfundets normer (Frost, 2009:133). Skalaen indikerer spektrummet mellem det autonome individ der forholder sig til sig selv, overfor heteronomiens individ, der forholder sig til gruppen.

Figur 2:

Idealtypens 4 rum indeholder komplekse størrelser af mødet mellem særskilte begreber, der redegøres for i det følgende, efterfulgt af et afsnit om autoritetens nærvær i idealtypen: 1) *Ethnocentrisme – Heteronomi*: Den etnisk bestemte diskurs, deler heteronomiens begrænsede muligheder for paradigmebrud og til en vis grad også udvikling, da begge er præget af regulerende elementer. Den norm- eller regelsættende tilgang forebygger behovet for en minimal risikovillighed til at overlade etiske ræsonnementer til det enkelte individ. Samtidig forekommer *frygt* for det ukendte at være en motivator, for at opretholde det eksisterende og dermed skabe sikkerhed. Ensartetheden resulterer i et minimum af nye alternative idéer med potentiale til at udfordre de allerede gældende normer (Dunne, 2008:96).

2) *Ethnocentrisme – Autonomi*: Autonomi og ethnocentrisme deler elementer som tillid til eget værdisæt, der ligeledes begrænser potentialet for paradigmeskift.

Begge begrebers fokus på interne værdier, fordrer i etnocentrismen en imødekommelse af den etniske kulturs normer og regler, hvorimod autonomien kræver personlig ansvarstagen, for at bevare et nogenlunde beregneligt adfærdsmønster (Mill, 1859:161). Etnocentrismens afgrænsede diskurs står i dette rum, overfor autonomiens selvregulerende og i den forstand uafhængige selvbestemmelse.

3) *Kulturrelativisme – Autonomi*: I samspillet mellem autonomi og kulturrelativisme frigøres et ubegrænset rum. Individets autonome forhold til sig selv, kan i kraft af det selvregulerende element, gøre mødet med ukendte elementer i kulturrelativismen, til en udviklende størrelse (Frost, 2009:81). Rummet stiller krav til risikovillighed, såvel som ansvarlig navigation og genererer dermed usikkerhedens elementer. Uden udefrakommende regulerende elementer, mødes forskelligheder i det Thomas Ziehe kalder ”*kulturel frisættelse*” (Ziehe et al. 2008). Ulempen er her at frisættelsens manglende ramme kan forårsage et kaos, der ender ud i kulturel og samfundsmæssig opløsning (Habermas, 2009:240). Udnyttes dette kaos konstruktivt kan det derimod bidrage til værdiskabelse.

4) *Kulturrelativisme – Heteronomi*: I heteronomiens møde med kulturrelativismen ligger fokus så at sige på eksterne værdier, i et rum der forsøges defineret trods sin kompleksitet. Det udefra regulerende element tager ikke hensyn til kulturelle værdiers ankre, da disse skal akkommodere en bred vifte af diverse kulturer. Rummet har potentiale for at bryde paradigmer og miskreditere eksisterende værdier, såvel som at skabe værdier, der i kraft af kulturrelativismen ikke er definitive.

Idealtypen er overordnet svøbt i *autoritetens* allestedsnærværelse, hvor den dominerende autoritet bliver sværere at definere, desto mere GCS’ aktører er præget af kulturrelativisme og autonomi (Amstutz, 2008:92). Samtidig er det værd at notere hvordan autonomiens autoritet defineres af individets selvbestemmelse og fungerer som en form for *intern* autoritet (Hegel, 2005:288). Hvor heteronomiens autoritet er en udefra regulerende størrelse og dermed en *ekstern* autoritet. Med det syn på autoritet afhænger autonomien af personlig ansvarstagen, der gradvist afløses af en regelsættende norm desto nærmere CSOerne kommer heteronomien. Ligeledes fordrer kulturrelativismen en gruppe-etisk ansvarstagen, der afløses af et normdannet regelsæt, desto mere CSOerne nærmer sig etnocentrismen.

3 METODE OG MATERIALE

Opgavens formål med at undersøge etikens rolle i udviklingen af normer i GCS, foreslår overordnet en normativ metode (Badersten, 2006). Undersøgelsen er derudover bygget op af 3 delkomponenter. Den 1. er empirisk, der med sit udgangspunkt i hvordan CSOers etik *er*, har fæste i virkeligheden. Den 2. del er normativ og foreslår igennem idealtypen, hvad GCS *bør* rumme. Hvor den sidste og 3. er af konstruktiv art, da det vil diskuteres om den etik, analysen kommer frem til, *kan* akkommodere GCS.

3.1 Normativ Metode

Den normative metode tager udgangspunkt i en idé-analytisk tilgang til rekonstruktionen af CSOernes værdigrundlag (Beckman, 2007:12). Vha. den semantiske triangel er det analytisk muligt at kortlægge, hvilke værdier der hentydes til i CSOernes etiske indhold, såvel som deres omfang (Teorell et al. 2007:37). Ved gradvist at ræsonnere på en måde, hvor begrebsintensionen og begrebsextensionen afløser hinanden, kan den primære værdi synliggøres (Badersten, 2006:92). Opgavens formål motiverer en idé-centreret indgangsvinkel, som uundgåeligt vil bære idé-kritiske elementer, i problematiseringen af CSOernes konsistens (Beckman, 2007:17 og 57).

For at aktualisere CSOernes etiske position i en global kontekst, vil de etiske udtryk spejles op imod idéen om GCS. Idealtypen af GCS er konstrueret ud fra værdirelativistiske tanker omkring, hvad idealet GCS bør indebære for at kunne rumme majoriteten af verdens befolkning (Esaiasson et al. 2009:158). Idealtypen kunne i og for sig have udgået fra andre polære begreber som anarki vs. oligarki og individualisme vs. pluralisme, hvilket indikerer en høj kriteriekonsistens (Esaiasson et al. 2009, 167). Trods idealtypens urealistiske karakter, fungerer den som kritisk målestok for CSOers etiske stillingstagen i GCS (Badersten, 2006:156).

For at prøve gyldigheden af CSOernes umiddelbare placering på idealtypen, opstilles 2 teser om hvorvidt CSOerne i realiteten, befinder sig: 1) I rummet mellem etnocentrisme og autonomi. 2) Mellem etnocentrisme og heteronomi (Badersten, 2006:169). Eftersom der forventes at være en kausal inferens i CSOernes etiske uoverensstemmelse med idéen om GCS, tager opgaven sit sidste og konstruktive skridt i en abduktiv diskussion heraf (Badersten, 2006:161 og Teorell et al. 2007:51).

3.1.1 Udvalgsmetode

Repræsentativitetskravet er i denne kontekst minimal, eftersom metodens formål er at tydeliggøre ulige værdigrundlag og problematisere disses forholdende til det omgivne GCS og ikke organisationernes forholden til hinanden (Badersten, 2006:68). Eftersom de økonomiske forudsætninger for at katalysere en CSO, tilgodeser den i forvejen økonomisk velstående del af verden, er majoriteten af vestligt baserede og finansierede CSOer, afspejlet i udvalget af materiale (Glasius et al. 2001:6). Opgavens formål om at problematisere den vestlige opfattelse af globale værdier, forstærker relevansen af at vælge netop vestlige CSOer med tilhørende diskurs.

For at aktualisere elementer i en globaliseret verden, er 3 relevante dimensioner i den globale verden valgt, som kriterier for et strategisk udvalg der bidrager til opgavens problematisering; 1) Den *finansielle*, 2) Den *civile* og 3) Den *virtuelle* (Esaïasson et al. 2009:180).

Det kan kritiseres at der ikke er udvalgt mere ulige CSOer, men dette kunne ende i et legitimitetsspørgsmål om hvilken type CSOer der er at foretrække i GCS, som ikke er opgavens formål. Et kritikpunkt om repræsentativitet ved fx CSOens størrelse, i form af antal medlemmer eller den økonomiske kapital, er netop ikke relevant at tage i betragtning. Dette eftersom pointen på sin vis er at afspejle GCS i både det store og det små, for at opnå et realibelt billede af GCS som ét forbundet hele, uafhængigt af delkomponenternes størrelse.

3.2 Materiale

De valgte CSOer består af Fair Trade, ActionAid og Urgent Evoke. Fair Trade er valgt til at repræsentere den finansielle tilgang og består nu af 24 organisationer med hovedkontorer i Tyskland (FT 2010-04-13). Fair Trade blev stiftet i 1997, for at forene de initiativer om etisk handel, der var forekommet siden 1988 og repræsenterer idéen om det moderne partnerskab (Oliviero et al. 2001:88).

ActionAid repræsenterer den civile dimension, der har en rettighedsorienteret tilgang og er ejet af internationale *non-governmental* organisationer i 43 lande, fordelt på alle kontinenter (AAIS 2010-04-13). Organisationen af den mere traditionelle medlemsbaserede organisationsform har 350.000 supportere og frivillige, hvoraf størstedelen er baseret i Europa (ibid.).

Urgent Evoke er et virtuelt netværk etableret i 2010 af Verdensbanken, der har hovedkontor i Washington DC (UE 2010-04-15) og repræsenterer dermed en organisationsform, der ikke er medlemsbaseret, men som afhænger af deltageres engagement (Anheier et al. 2001:199). Netværket blev stiftet på baggrund af et stigende antal forespørgsler fra afrikanske universiteter, til hjælp med at udvikle idéer, der kan afvikle fattigdom gennem det virtuelle rum (UE 2010-04-15).

3.2.1 Kildekritik

Som primærkilder for udvalgt materiale er de særskilte CSOers skrevne dokumenter om værdier anvendt til analysen og vedlagt i opgavens bilag. "*The Fair Trade Charter*" giver udtryk for organisationens etiske orientering (Bilag 1). Hvad angår ActionAid er værdierne kort beskrevet i dokumentet "*ActionAid International Strategy 2005-2010*" (Bilag 2). ActionAid's tilgang til at bidrage til MDG, er yderligere uddybet i dokumentet "*ActionAid Approach*" (AAA 2010-04-13). På trods af at dette dokument ikke er en primær kilde, betragtes det alligevel i analysen af organisationen, for at styrke den analytiske reliabilitet (Esaiasson et al. 2009:324). Urgent Evoke's etiske udtryk er ikke let tilgængeligt og forekommer at være skrevet som en nødvendig tilføjelse, der er kommet til på et senere tidspunkt end netværket (Bilag 3). Om alle 3 kilder skal det nævnes at charters kan være et udtryk for kompromis, indgået af parterne i CSOen, hvilket skaber risiko for utydelighed og vaghed i det skriftlige udtryk (Badersten 2010-03-24).

Et kildekritisk øje på baggrundslitteraturen til opgaven i sin helhed, har observeret at litteraturen overvejende kommer fra vestligt skolede politiske forfattere. Dette er primært fordi begrebet GCS er en vestligt opstået idé, med rødder i idéen om civilsamfundet som Aristoteles først ansporede det (Kaldor, 2003b:584). Dette er naturligvis stærk kritiserbart i en diskussion om det *globale* civil samfund, men med opgavens formål om idé-kritik af netop den vestlige opfattelse af GCS, tjener dette alligevel sit formål. Samtidig kan nogle kilders samstemmighed med tiden kritiseres, men politiske tænkere som G.W.F. Hegel, J.S. Mill og J. Habermas har sat sine spor og efterladt elementer i en globaliseret nutid.

4 ETIK I DET GLOBALE CIVIL SAMFUND

Analysen af etik i GCS tager 3 trin. Afsnit 4.1 udgør rekonstruktionen af værdigrundlag, hvis omfang er prioriteret i forhold til, hvilke værdier der er relevante for opgavens formål, samt hvor åbenlyst disse fremgår af CSOernes etiske udtryk. (De værdier analysen kommer frem til, er markeret med **fed**). I afsnittet om *Etik i en Global Kontekst*, spejles analysen op imod idealtypen af GCS. Modeller i dette afsnit anvendes som hjælpemiddel til forståelse af pointen og må ikke betragtes som præcise positioneringer af CSOerne på idealtypen, da dette afhænger af ulige diskursers perception (Neumann, 2003:104). Det 3. trin og sidste afsnit i kapitlet, tager form i en konstruktiv diskussion af etikens fremtidige rolle i GCS.

4.1 Civil Samfunds Organisationer

4.1.1 Fair Trade

Fair Trades overordnede mål bærer deontologisk præg, i målsætningen om at bidrage til opnåelsen af MDG, ved at reformere internationale handelsbetingelser (FTC 2010-04-13, s.4 og Badersten, 2006:110). Gennem at stifte en "...*social contract*..." (FTC 2010-04-13, s.5), forbindes producent og forbruger i personlig ansvarstagen, der appellerer til individets altruisme (Badersten, 2006:127). Den kontraktuelle tilgang foreslår at både producenter og forbrugere gør mere end hvad de kontemporære markedsbetingelser forventer, så producenter er i stand til at bevare traditionelle produktionsmetoder (FTC, 2010-04-13, s.5). Da kontraktualismen foreslår at moralen er sekundær i forhold til individets rationale, tyder det på at Fair Trade ræsonnerer ud fra det hypotetiske princip om etisk retfærdiggørelse (Ahlenius, 2004:24 og Badersten, 2006:156).

Fair Trade udtrykker interesse i at være: "...*consistent at the level of principles and values but flexible at the level of implementation*..." (FTC 2010-04-13, s.3). I sig selv er dette et ostentativt postulat, der bliver udfordret i operationaliseringen med sit udprægede værdirelativistiske islæt (Badersten, 2006:65). På den anden side hænger denne hensigtsmæssighedslogik, utrolig godt sammen med de kulturrelativistiske omstændigheder Fair Trade forsøger at imødekomme, som samtidig bærer autonome elementer (Badersten, 2006:119).

"The Fair Trade movement is conscious of the trust placed in it by the public and it committed to developing and promoting the highest possible standards of

integrity, transparency and accountability in order to maintain and protect that trust.” (FTC 2010-04-13, s.8). Denne erklæring erkender udpræget sårbarhed og anerkender tidens autonome kræfter, der stiller majoriteten af forbrugere frit i sine individuelle valg. Samtidig understreger erklæringen interdependensen, der er så karakteristisk ved samtidens verdenssamfund, der på et dybere plan efterlyser et minimalt gruppe-etisk regelsæt. Emfasen på at overlade Fair Trades funktion til den globale civilbefolknings **tillid og integritet**, appellerer til troen på **det gode** i mennesket og troen på succes ved appel til individets selvbestemmelse.

Fair Trades etiske udtryk overfor producenter⁴ er først og fremmest at sende et signal om **ligeværdighed**, ved at forøge ”...*Cooperate social responsibility...*”, som efter det hypotetiske princip implicit respekterer etnocentriske kvaliteter (FTC 2010-04-13 s.3 og Badersten, 2006:158). Dette orkestrerer en gensidig etisk forpligtelse mellem Fair Trade og producenterne, om at leve op til den ligeværdighed, Fair Trade giver udtryk for i dannelsen af en latent etisk kontrakt. Den magtmæssige ufordelagtige situation, producenter typisk står i, søger Fair Trade at udligne ved at bidrage til producenters viden om de nuværende vilkår på det internationale marked og på den måde gøre producenter i stand til at: ”...*exert more control and influence over their lives.*” (FTC 2010-04-13 s.5). Selvom værdien af ligeværdighed ikke er eksplicit udtrykt, har Fair Trade altså en klar idé om værdien af ligeværdighed og *hvordan* den opnås.

Fair Trades etiske forpligtelser overfor konsumenter, opfyldes kun hvis forpligtelsen overfor producenterne imødekommes, ved fx at forbedre forudsætninger for at deltage på det internationale marked. Forpligtelsen har blot fået en anden resonans, eftersom udgangspunktet ikke er at forbedre konsumenternes *egen* situation, men at forbedre en *anden* gruppes forudsætninger for et værdigt liv: ”*Make a difference to producers...*” (FTC 2010-04-13, s.4). Fair Trade appellerer til konsumenternes individuelle pligtfølelse ved at gøre det muligt for almindelige borgere i den udviklede verden at: ”*Provide justice...*” (FTC 2010-04-13, s.4).

Fair Trade udtrykker direkte appel til individets autonomi og ret til at demonstrere mod den heteronomiske ulighed, det internationale marked forudsætter, som opnås ved at købe Fair Trade produkter. Fair Trade har intention om at forsyne konsumenten med information, som betragtes som en **demokratisk ret** og overlader derefter valget af at handle etisk forsvarligt til konsumenten (FTC 2010-04-13, s.5). Dette frisættende element udtrykkes ikke eksplicit i Fair Trades Charter, men står klart som en del af organisationens værdigrundlag.

Appellen til rettigheder er dog sparsom, i forhold til appellen til individets ansvarstagen. Menneskelige Rettigheder (MR) som værende: ”...*important and non-negotiable, they [de menneskelige rettigheder] are insufficient in themselves to achieve the transformation towards long-term development that is needed.*” (FTC 2010-04-13, s.6). Dette postulat opfordrer ligeledes ikke nogen udefrakommende regulerende instans, men udtrykker at andre mekanismer i menneskets organisering skal aktiveres for at være langtidsholdbar.

⁴ Producenter indikerer såvel producenter, som arbejdere for producenter (FTC, s.3).

Efter en grundig analyse af Fair Trades Charter, forekommer der et sparsomt udtryk af intrinsikale⁵ værdier, hvor kun **tillid** er understreget som af særpræget værdi (FTC 2010-04-13, s.3,5,8). ”*However, understanding of the underlying principles of Fair Trade is crucial, as adoption of processes in isolation from those principles, risks losing an important element of the overall philosophy...*” (FTC 2010-04-13, s.3). Dette stiller naturligvis spørgsmålstegn ved Fair Trades etiske konsistens, at organisationen på den ene side forlanger dyb forståelse af grundlæggende værdier, uden at dedikere en eksplicit udlægning af disse. Derimod prioriteres det at oversætte ekstrinsikale⁶ værdier til handlingsorienterede strategier, som samtidig er et krav fra de heteronome markedsbetingelser der hersker.

4.1.2 ActionAid

ActionAid’s vision er, gennem samarbejde med underprivilegerede, at udrydde fattigdom og uretfærdighed, så alle mennesker kan nyde retten til et værdigt liv (AAIS 2010-04-13, s.23). ActionAid har i sin strategiske udlægning et koncist udtryk af 7 værdier, hvoraf kun de relevante værdier for analysemodellen vil trækkes frem her (ibid.). Det kan tydeligt spores at organisationen hører den kontraktuelle tid til (Badersten, 2006:125), eftersom den forsøger at håndhæve staters overholdelse af de elementer samfundskontrakten består af: ” *Holding governments accountable for the fulfilment of human rights is therefore a central part of our rights-based approach.*” (AAA 2010-04-13, s.1).

Eftersom fattigdom, ifølge ActionAid, opstår på baggrund af en skæv magtbalance mellem folk og stat, opmuntrer organisationen til at udnytte gruppeautonomiens potentiale gennem håndhævelse af MR. Værdien ”**INDEPENDENCE**” (AAIS 2010-04-13, s.23), erklærer at ActionAid er religiøs og parti-politisk uafhængig, der samtidig appellerer til individets uafhængighed udenfor organisationens aktivitet. Dette afspejler sig også i målgruppen for organisationens katalysatorer, da der gennem naturalismens retfærdighedsprincip, appelleres til nødvendighed af at skabe mere retfærdighed (Badersten, 2006:110 og 142).

”**EQUITY AND JUSTICE**” (AAIS 2010-04-13, s.23) appellerer til lige muligheder for alle, hvilket må antages at være uafhængig race, køn, alder, kultur etc. Ligeværdighed er et punkt ActionAid lægger stor vægt på, især med tanke på kvinders ligestilling, men som samtidig skaber kontrære modsigelser eventuelt grundet organisationens egen etnocentrisme (Badersten, 2006:98). Givet at kvinder i visse kulturer betragter det værdigt at bære tørklæde, som fra andre kulturelle synsvinkler kan betragtes som negativ underlæggelse. Håndhævelse af retten til værdighed kan i sådan en situation modarbejde selv samme ret til værdighed, da vurderingen af pagtens værdighed afhænger af iagttagers

⁵ Værdier der udgør kernen af etik, som retter sig indadtil mod grundlæggende værdier (Badersten, 2006).

⁶ Instrumentelle værdier, der retter sig relationelt udadtil (Badersten, 2006).

kulturelle baggrund (Okin, 2008:238). Værdighed i denne begrænsede diskursbestemte forstand kan blive etisk inkonsistent, hvis ikke CSOen holder sig for øje at organisationens intuitive iagttagelse af værdighed, kan være i strid med respekt for befolkningsgrupper af anden kultur (Badersten, 2006:137).

Værdien "**HUMILITY**" (AAIS 2010-04-13, s.23) indikerer bevidstheden om at være en del af et interdependent større hele i kampen for at opnå MDG. Ydmyghed overfor at organisationen er et delkomponent i et større puslespil, foreslår villighed til at indgå kompromisser. Ydmyghed som en værdi i denne kontekst udfordrer uundgåeligt organisationens værdi-etiske kohærens, men kan samtidig være fordelagtig for at opnå resultater (Beckman, 2007:71).

I opnåelsen af resultater appellerer ActionAid ligeledes til en opsigtsvækkende værdi: "**COURAGE OF CONVICTION**" (AAIS 2010-04-13, s.23). Appellen til værdien af *mod* er en klar tillidserklæring til individets selvbestemmelse, der samtidig indikerer organisationens villighed til at løbe risici. Her risikerer ActionAid etisk inkonsistens, eftersom *mod* til at følge sin overbevisning implicerer diskursbestemte intuitioner om, hvad der er godt og ondt (Badersten, 2006:138). Organisationens overordnede afhængighed af medlemmers mulighed for at tage del i organisationsarbejdet, kræver en høj risikovillighed der affordre én fælles intuition at ræsonnere ud fra, hvilket i en kulturpluralistisk verden er usandsynlig.

"**HONESTY AND TRANSPARENCY**" (ibid.) refererer til ActionAid's intrinsikale værdier om organisationens pålidelige foretagende (ibid.). Disse værdier vidner om rum for udfoldelse i en forstand, hvor aktøren står til ansvar for egne handlinger. Dette aktiverer endnu en gang den autonome selvbestemmelse, hvor regulatorerne består i aktørernes egne principper for etisk ræsonnement. Organisationens etiske konsistens synes generelt at afhænge af organisationsaktørernes værdisemantiske stillingstagen (Badersten, 2006:62).

Den udprægede emfase på autonom udfoldelse, lægger op til individets ansvarstagen og personlige niveau af værdirelativistisk prioritering, der kræves for at akkommodere kulturrelativisme. Værdirelativismens konsistens er udfordret i det ellers værdiobjektivistiske udtryk, organisationen giver med emfasen på MR (Badersten, 2006:67). ActionAid's overordnede appel til autonomiens intuitive udfoldelse, efterlader organisationen med en minimal etisk forpligtelse overfor både beneficiar og medlem. Et udtryk der ikke gives udtryk for at blive mødt af et tilsvarende niveau ansvarlighed, hvilket er bemærkelsesværdigt eftersom organisationen netop er funderet på idéen om at holde stater op på deres ansvarlighed (AAIS 2010-04-13, s.1).

4.1.3 Urgent Evoke

"*A crash course in saving the world*" (UE 2010-04-15), er måske ikke lige overskriften man forventer at støde på, når man besøger en organisations hjemmeside. Netværkets opsætning afspejler i det hele taget en virtuel tid, der med sit tegnefilms-layout og skrivekultur ikke umiddelbart associerer til MDG's formål (ibid.). Urgent Evoke er på mange måder et produkt af en innovativ tid,

hvor geografisk bestemmelse og konkrete produkter, ikke er en forudsætning for at være virkelig. Det kan debatteres hvor relevant et anti-essentielt netværk som Urgent Evoke er, i en eksamination af etikken i GCS. Ikke desto mindre er dette netværk et pragt eksempel på handlingens ånd, der hersker i den globaliserede tid. Denne fritstillede position afspejler sig også i netværkets etiske udtryk, som nærmere minder om spilleregler end noget andet (UECE 2010-04-15).

Netværket virker til at have sin grundsubstans i at dele viden, som i sidste ende også er organisationens slutprodukt. "***Make a positive contribution***" (ibid.), motiverer frivillig deltagelse og appellerer dermed til ansvarlighed, der er reguleret ud fra egen personlig stillingstagen om principperne for etisk retfærdiggørelse. Værdien af et ureguleret rum værdsættes i værdien: "***Always encourage, never disparage***". Denne ekstrinsikale værdi bærer utrolig fremadrettede karakteristika med fokus på momentum, der ikke eksplicit stiller høje krav til etisk konsistens (ibid.).

Netværkets virtuelle udgangspunkt gør det til et *konstant transformerende* rum, der implicit stiller krav om tillid til brugernes intuitive etiske ræsonnement, med respekt for netværkets spilleregler. Hvad disse værdier består af i sig selv fremgår ikke tydeligt, men formålet taget i betragtning bærer netværket kosmopolitiske elementer. Den totale frisættelse rejser umiddelbart ikke etnocentriske eller kulturrelativistiske spørgsmål, eftersom rummeligheden ikke synes at have nogle grænser. Begrænsningerne forekommer alligevel i takt med de kulturelt betingede individer, der udarbejder idéerne til bekæmpelse af fattigdom (Neumann, 2003:153). Den ubegrænsede kreativitet kan dermed ikke altid forventes at være lige kulturel følsom eller kulturpluralistisk akkommoderende.

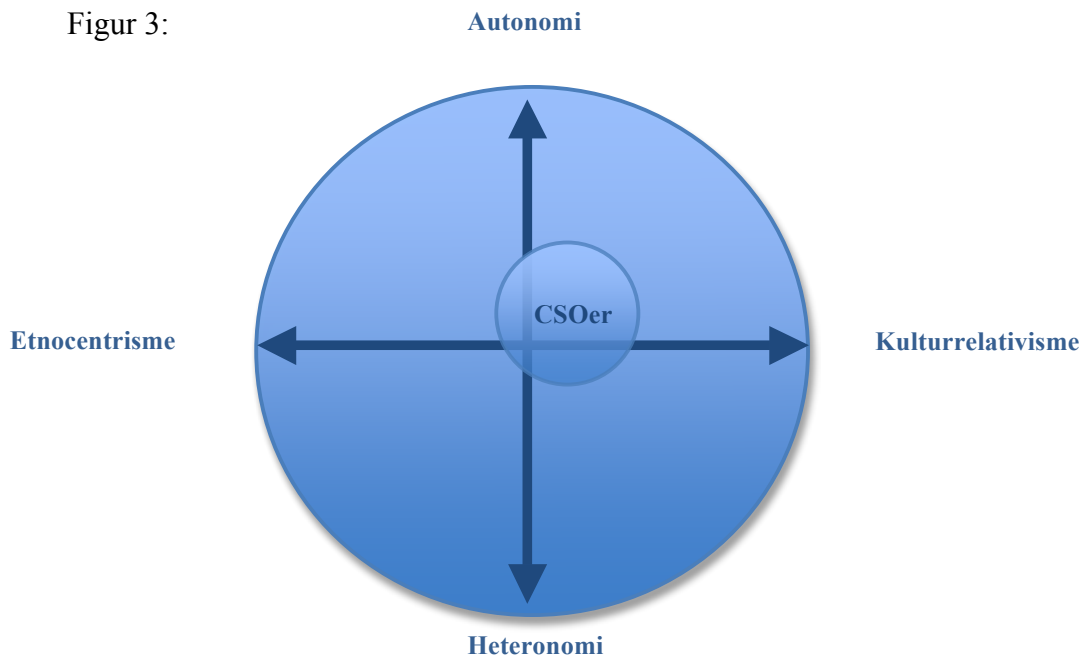
Trods netværkets initiale formål om at udvikle idéer til bekæmpelse af fattigdom, har måden hvorpå dette opnås sit fokus på at akkommodere deltageres engagement. Det etiske udtryk der bliver rettet udadtil mod selve formålet, nævnes interessant nok ikke før til sidst: "***Keep my eyes on the prize. Our goal is to make the world a better place.***" (ibid.). At prioritere medspilleres engagement og tilfredsstillelse kan, trods mangel på etisk stillingstagen bære værdifulde elementer med sig, som handlingskraftige initiativer, der ikke lader sig bremse af indeterminisme. Dette stiller i teorien høje krav til at deltageres retfærdiggørende principper stemmer overens med målgruppens. En betragtning, der ikke forekommer at være blevet betragtet af netværkets grundlæggere.

På sin vis fungerer Urgent Evoke ud fra hensigtsmæssighedens logik, med tillid til de 4 kardinaldyder (Badersten, 2006:121). Netværkets styrke ligger i, ikke at stille sig tilfreds med de omstændigheder der allerede eksisterer, men at skabe nye forudsætninger for at handle og på den måde trodse heteronome begrænsninger. Udeblivelsen af direkte korrespondance mellem deltager og beneficier, begrænser virkelighedstilknytningen og understøtter behovet for CSOens klare etiske navigation. Netværkets afstand til virkeligheden kan forårsage at deltagere ender med at løse problemstillinger, de selv har skabt, uden at være bevidste over det. I dette tilfælde bør konsekvenserne af netværkets bidrag til bekæmpelsen af MDG, sættes i et realistisk lys for at kunne kaldes etisk forsvarlig. På den anden side vidner Urgent Evoke's tillid til deltageres intuition

og tiltro til værdien af idéer, om en udpræget positiv værdiontologi, der stimulerer en optimistisk vision om opnåelsen af MDG (Badersten, 2006:59).

4.2 Etik i en Global Kontekst

Trods ulige konstellationer, fremgår det tydeligt at CSOerne lægger vægt på værdier af samme karakter, der med forskellige retfærdiggørende principper og aksiologiske udgangspunkter, appellerer til *prima facie*.⁷ Værdier som ligeværdighed, tillid til individets intuition og dermed tiltro til *det gode* i mennesket, er præget af autonomiens ret til selvbestemmelse og indikerer rum for kulturel mangfoldighed. Umiddelbart placerer sådanne værdigrundlag sig i en sfære på idealtypen, der hælder mod autonomi og kulturel relativisme, som Figur 3 illustrer.⁸

CSOerne appellerer til individets stillingtagen overfor andre individer, der gør globaliseringens ellers enorme størrelsesforhold genkendeligt. En udfordring for individet i en globaliseret verden er netop at kunne forholde sig og identificere sig med den skala, globaliseringen foreslår (Mill, 1859:166). Et omfang som for de fleste overskrider bevidsthedens grænser, men hvor disse CSOer kommunikerer på en måde, der trækker det enorme størrelsesforhold ned på et

⁷ *Prima facie*: "Pligten at gøre godt". (Ahlenius, 2004:43)

⁸ Hvorvidt Fair Trade ligger tættere på skæringspunktet end ActionAid og Urgent Evoke kan diskuteres, men som sagt er CSOernes positionering på idealtypen kun indikerende.

niveau, individet kan forholde sig til (Karns et al. 2004:223). Denne tilgang overlader samtidig individet megen autonomi, der uden heteronomiske retningslinjer afløses af behovet for individuel ansvarlighed (Seligman, 1992:5).

Det er samtidig iøjnefaldende at CSOerne alle er af en tid, hvor MR sidder i højsædet og betragtes som universelle. Både Fair Trade og Urgent Evoke anser ansvarlighed for at gå hånd i hånd, med det at kræve MR, i overensstemmelse med pligtetikken fortegn (Ahlenius, 2004:42). Men specielt ActionAid fokuserer på MR uden at indikere graden af individuel ansvarstagen. At kræve rettigheder forudsætter en form for udefrakommende orden eller struktur hvoraf rettighederne kommer, som i pligtetikken tilfælde er det *kategoriske imperativ* eller en universel etik (Shapcott, 2008:197). Spørgsmålet er om en sådan etik placerer sig i rummet mellem heteronomi og kulturrelativisme, eller om en sådan etik er bygget op af etnocentriske paradigmer, med en forudindtaget opfattelse af hvilke værdier der er globalt anvendelige. (Dette diskuteres yderligere i afsnit 4.3).

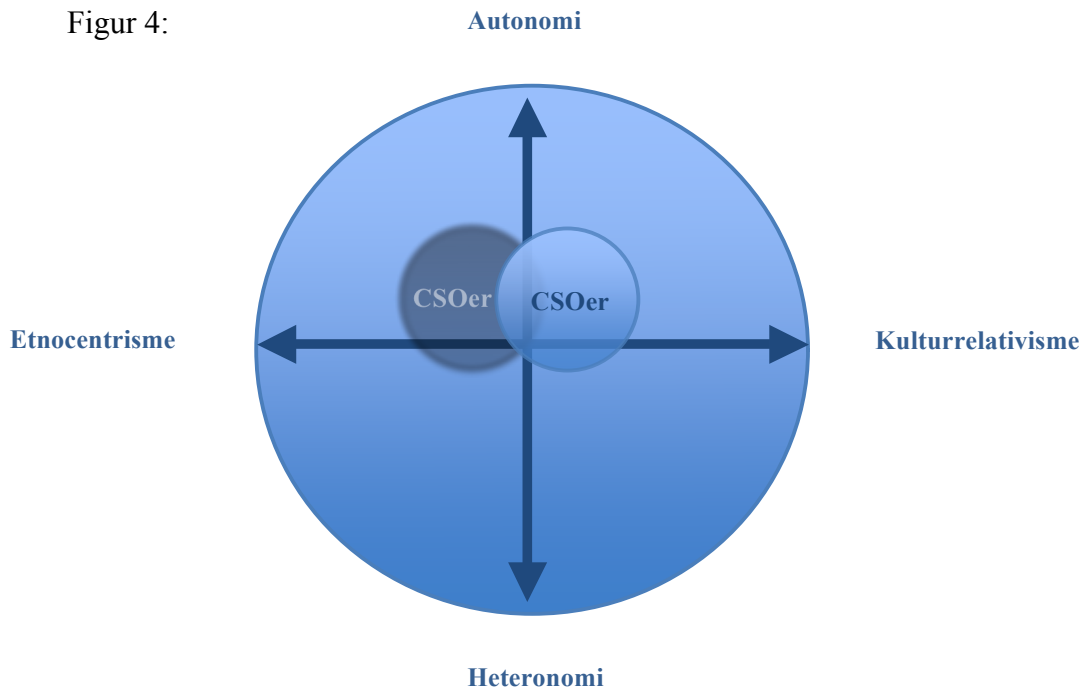
En sådan etik har under alle omstændigheder endnu ikke overkommet udfordringen i at være rummelig nok, til at kunne appliceres på en global skala (Miller, 2008:482). Det står på sin vis i modsætning til globaliseringens kulturelle frisættelses muligheder, der har sat valgmulighedernes spil i gang. På den anden side, kan det netop være de utallige kulturelle elementers individtilpassede sammensætninger, der komplicerer processen for at udvikle en global etik, eftersom dette mangfoldiggør verdens befolkning *yderligere*. Den kulturrelativisme som GCS står overfor kræver, ud fra denne betragtning, ekstra individuel ansvarstagen, eftersom heteronomiske normer overgår en global etiks kompleksitet (Frost, 2009:132).

4.2.1 2 Uønskværdige Positioner

CSOernes attitude om at kunne akkommodere hele verdens befolkning, kan placere CSOerne med en uintentionel *skygge* i etnocentrismens rum, eftersom paradigmet foreslår de omtalte værdier, som værende af global karakter. Idealtypens 2 skalaer aktualiserer det ”glokale” spændingsfelt den globaliserede verden står overfor (Lamy, 2008:135). Spændet mellem det globale og lokale aktualiseres på meso-plan i forskelligheden af, om organisationsformen er baseret på den vestlige idé om individualisme eller på andre gruppe-orienterede idéer, som fx den islamiske idé om fællesskab, kaldet ”*ummah*” (Keane, 2003:43).

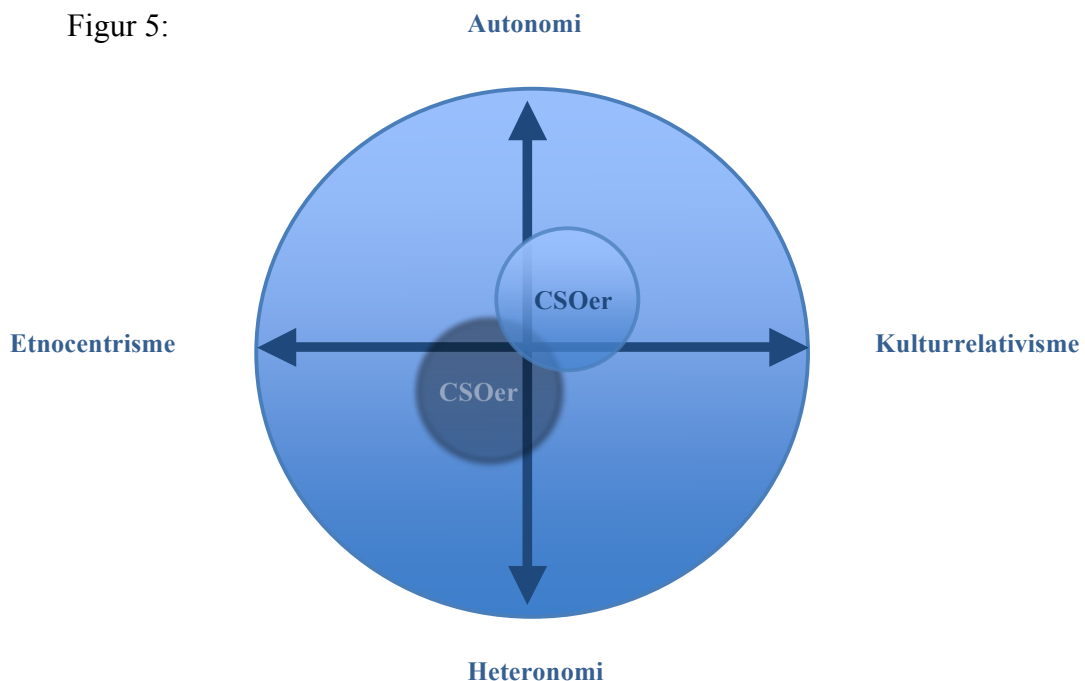
Dette argumenterer for at CSOernes værdigrundlag har en uvildig *skygge*, der placerer sig mellem autonomi og etnocentriske paradigmer (Se Figur 4). Problematikken omkring at sætte sig til dommer over etnocentrisme, er at ordets betydning afskriver en objektivitet, som er nødvendig for at kunne vurdere omverdenen, hvilket der her tages forbehold for. Men det forekommer netop at være denne fælde vestlige CSOer bliver fanget i, hvor de vestlige værdier trods problematikken omkring ”*conceptual travelling*”, næsten selvsagt bliver betragtet som globale værdier (Badersten, 2006:92).

Figur 4:

Skyggen på Figur 4 indikerer altså det underliggende paradigme, der præger CSOernes intentionelle position på idealtypen. Hvor det underliggende paradigme placeres afhænger i grunden af, hvad der betragtes som CSOernes eksistensberettigelse og funktionsbetingelser. Betragtes eksistensgrundlaget som autonomi, der har orkestreret et økonomisk fundament som funktionsbetingelser, placeres potentialet for et paradigmeskift i rummet mellem autonomi og etnocentrisme (O'Neill, 2008:147). Betragter man derimod økonomien som ophav til CSOens eksistens, forudsætter økonomien de autonome funktionsbetingelserne. Paradigmet har i dette scenarie potentiale for fornyelse i rummet mellem etnocentrisme og heteronomi, som Figur 5 illustrerer.

Figur 5:

En indvending kunne være at det autonome kontra det økonomiske udgangspunkt er fænomener af to forskellige niveauer, der ikke kan diskuteres på lige fod. Uafhængigt af realismens eller liberalismens ideologiske overbevisning, må det eksisterende gab mellem rig og fattig tages i betragtning, hvilket foreslår et kompromis mellem eller udover disse begrebers indhold. Som borger i en global kontekst bør man spørge sig selv, hvorfor initiativer som Fair Trade, ActionAid og Urgent Evoke overhovedet etableres. Det vidner om en strukturel form for diskrimination mod dele af verdens befolkning, der er afskåret fra at have en direkte stemme i dannelsen af GCS. Begrænset udvikling og manglende infrastruktur fastholder antiglobaliserede grupper under etnocentriske forhold, grundet en økonomisk herskende verdensorden der er dikteret af vestlige idéer. Dette kan lede til spørgsmålet om denne fastholdelse i etnocentrisme ligeledes er forårsaget af etnocentrisme af vestlig karakter, hvilket ville efterlade CSOernes egentlige position i rummet mellem etnocentrisme og heteronomi.

Det vidner om en værdikonflikt mellem partikularisme og universalisme, hvor finansielle markeders vestlige fortegn, fungerer på præmisser der er *dominerende*, men ikke nødvendigvis *globale* (Badersten, 2006:67). Det internationale marked indebærer en høj grad af autonomi og har på sin vis imødekommet kulturrelativisme, i og med det frie marked har fået fæste udover den vestlige verdens grænser (Lechner, 2009:87). De frie markeds kræfter har samtidig genereret heteronome forudsætninger, der afholder dele af verdensbefolkningen fra at udvikle sig og udfolde sin ret til selvbestemmelse. Det finansielle system gør det, som Fair Trade nævner, svært for lokalsamfund at trænge ind på verdensmarkedet pga. manglende konkurrencedygtighed, der er heteronomisk forudbestemt (Lechner, 2009:99).

Sfæren mellem autonomi og kulturrelativisme, hvor CSOerne intentionelt placerer sig, øger risikoen for at GCS ender i anarki, medmindre der er andet end en ekstern autoritet der binder GCS sammen, som fx *etik*. På den anden side argumenteres der for at en global autoritet netop er fraværende pga. et manglende globalt værdisæt (Amstutz, 2008:221). Det ændrer dog ikke på at diskussionen om ”*global governance*”, vidner om et underliggende behov for en global autoritet der kan forene forskelligheder (Karns et al. 2004). Det er interessant hvordan et frit og ikke-autoritært samfund eftertrages i en demokratisk diskurs, men når det opnås opstår netop behovet for en ekstern autoritet. På sin vis kan det siges at den internationale arena styres af markedets magt, men at lade kroner og ører være den globale autoritet bør være uønskværdig.

4.3 Etikaliseringens Magt?

Udeblivelsen af en global autoritet efterlyser en global navigator, der appellerer til et fælles moment i verdens befolkning. Hvordan en global etik kan se ud forekommer til tider diffust og det er derfor værd at stille spørgsmålstejn ved, hvad en etisk forsvarlig reaktion på dannelsen af GCS er. Mervyn Frost argumenterer det er tid at indse at etisk globalisering ikke længere kan betragtes

som en ekstern proces, men en esoterisk erkendelse af at mennesker, som rettighedsholdere, er etisk værdiladede væsener (Frost, 2009:132). Det stigende antal af vestlige CSOer med etiske fortegn, vidner tilsyneladende om et skifte i den vestlige verdensbefolknings mentalitet, fra at være rendyrket økonomisk orienteret til at tillægge etik mere værdi (Oliviero et al. 2001:87). Det rejser spørgsmålet om moralsk idealisme går hånd i hånd med økonomiske privilegier. Richard Rorty siger det kortfattet: ”*Moral universalism is an invention of the rich.*” (Rorty, 2008:317).

Er nøglen til den moralske kode økonomisk velstand, er det væsentligt at stille spørgsmålet hvorfor det overhovedet er relevant at diskutere etik, *før* den økonomiske ubalance er udlignet (Rorty, 2008:320). På den anden side er der sandsynlighed for at de etiske strømninger var kraftigt nedtonet, hvis det finansielle markedssystem havde fostret den ligeværdighed der efterlyses af disse CSOer. Det finansielle formål har været anderledes og er gået ud på at opnå velstand, ikke ligeværdighed, samtidig med det har fungeret under nationale omstændigheder, i modsætning til de nuværende globale omstændigheder. I det perspektiv er reaktionen fra den økonomisk overlegne globale civilsamfundsgruppe, om at vende blikket indadtil og problematisere om der er anden vej, end den finansielle at opnå ligeværdighed på.

Hvis emfasen ligger på etisk forsvarligt handlende, frem for at varetage egne økonomiske interesser, vil det højst sandsynligt generere større økonomisk ligeværdighed og en såkaldt *etikalisering* kan da være værd at stræbe efter. Etikken som global autoritet har normativt potentiale, eftersom både autoritet og etik fungerer som navigationsindikatorer (Keane, 2003:181). Såvel som med autoritet er det også med etisk udfoldelse, at i det øjeblik den er fraværende i det eksplicite rum, indses nødvendigheden af dens nærvær. Som idealtypen analysen indikerer, kan en intern autoritet afløse den eksterne autoritet, for at opretholde et minimum af etik i en global sammenhæng. Den interne autoritet kan tage form i hvad Samuel Scheffler kalder ”...*det normative ansvar...*” (Scheffler, 2008:296).

Det normative ansvar lægger sig op af deontologiens ækvivalenstese, der indikerer en ansvarstagen i en tid, hvor aktivitet og passivitet er lige globaliserede (Ahlenius, 2004:46). Konsekvenser af ikke at handle kan altså være lige så etisk forkastelige, som konsekvenserne af at handle etisk forkasteligt (Scheffler, 2008:296). I den forstand kan det betragtes som en etisk pligt at dem der kan, bør tilegne sig viden om globaliserede konsekvenser, for at kunne leve op til sin rolle som medborger i GCS. Mødet mellem viden og etisk konsistens imødekommer, ifølge Richard Rorty, kulturrelativismens indhold og undgår på den måde de *pseudo-karakteristika*, der ellers præger GCS (Rorty, 2008:322). Bliver etisk bevidsthed yderligere normaliseret, kan GCS leve op til kulturrelativismens reelle dimension om at se alle samfundsmedlemmer som medlemmer og ikke som modstandere (Rorty, 2008:321).

Den uklare definition på GCS er på den ene side problematisk, eftersom det har potentiale for at udforme et *pseudo-universelt* GCS (Keane, 2003:183). Netop derfor forekommer det problematisk at den generelle opfattelse af GCS i den vestlige verden, har ignoreret den intellektuelle debat omkring hvad definitionen på GCS er (Seligman, 1992:4). På den anden side har den manglende definition af

GCS stadig mulighed for at udvikle en konsistent global etik, der kan ende med at blive normen i GCS. Gøres konsistent etik til en del af normen, bliver etiske overvejelser en vanesag og vanedannelsen kan hermed vendes til en konstruktiv kontribution i GCS' dannelse (Ringbom, 1993:49).

I en definition af GCS kan det være fordrende at se emisk til bagudrettede elementer i civilsamfundets historie, vel og mærke med overbevisningen om vestens historisk stigende altruisme. Ud fra denne utilitaristiske intention, som teoretisk set præger den vestlige diskurs, indikerer idealtypen civilsamfundets historie, som Figur 6 illustrerer. Rummet mellem heteronomi og etnocentrisme indikerer koloniseringen, hvor en etnisk dominans dikterede verdens civilsamfunds funktionsbetingelser (Springhall, 2001:20). Påtvindingen af kolonimagters etniske værdier blev afløst af afkoloniseringen og anerkendelsen af etniciteters ret til national suverænitet⁹, som rummet mellem etnocentrisme og autonomi foreslår (Springhall, 2001:2). CSOers selvopfattelse af overgangen til autonomiens samspil med kulturrelativismen, har efterladt civilsamfundet i globaliseringens frie, men også usikre rum, hvor nationalstatens autoritet er afløst af individets mulighed for selvbestemmelse (Frost, 2009:131).

Spørgsmålet er om individets udvikling af en intern autoritet, i rummet mellem kulturrelativisme og autonomi, kan udnyttes til at danne en *etisk diskurs*, der er dybt forankret i enhver global civil samfundsborgers personlige stillingstagen (Clair, 1995:350). Dette ville naturligvis kræve CSOers altruistiske stræben efter at sprede sådan en etisk diskurs til verden antiglobaliserede befolkningsgrupper, som i et realistisk perspektiv, kan forekomme en smule utopisk. Men Iris Young bringer netop diskussionen om behovet for autonomiens udfoldelse i spil, i efterstræbelsen på at udbrede lighed (Young, 2000:106). Hvis lighed skal opnås, må GCS indeholde en dimension, der imødekommer de forskelligheder vi besidder som individer, hvilket understøtter en vis grad af autonom udfoldelse.

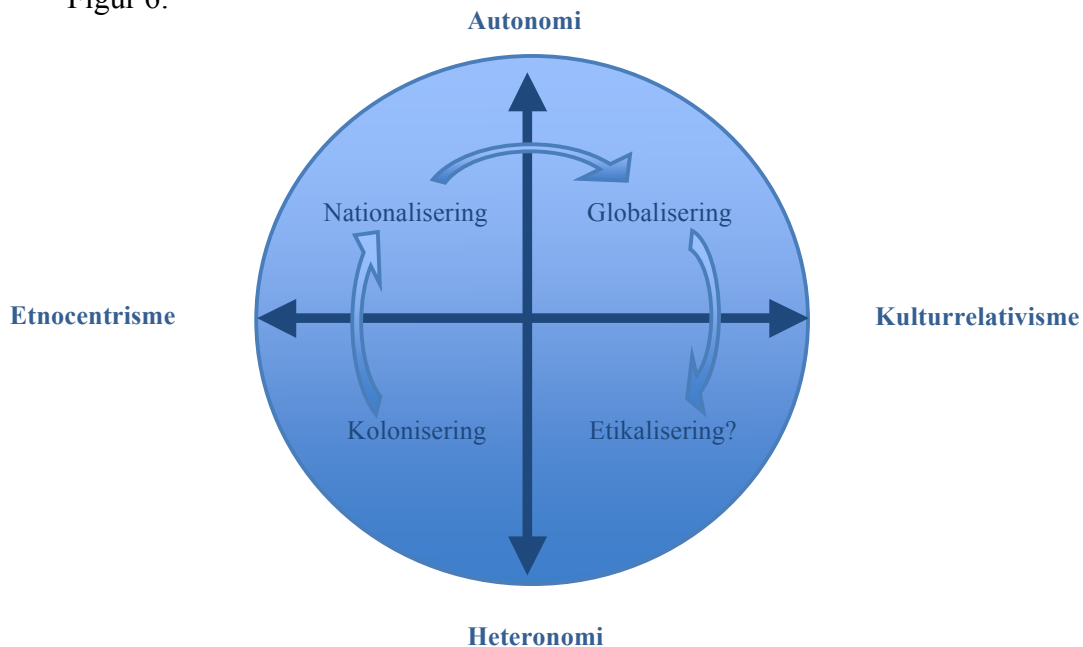
Efterspørgslen af *global governance* foreslår derimod endnu en overgang til heteronome omstændigheder, i forhold til den grad af autonomi, der hersker i rummet mellem kulturrelativisme og autonomi. Det interessante ved det historiske perspektiv er at et etisk GCS bærer lignende elementer, som oplysningstidens *societas civilis*, som en form for kosmopolitisk orden præget af civil etisk omtanke (Kaldor, 2003a:10). Hvad dette ræsonnement skal bidrage til, er at bryde det paradigme, der hersker i en heteronom verdensorden, så den påbegyndte cyklus i Figur 6 ikke fortsættes. Men at civilsamfundets medborgere ræsonnerer ud fra princippet om *common sense* og lærer af historien (Badersten, 2006:148).

De kontemporære autonome funktionsbetingelser har ansporet et uafhængigt tankesæt, der kan inspirere strukturelle forandringer af etisk karakter. Risikoen for at *etikalisering* langsomt udvikler sig til kolonitidens tankegang i ny forklædning, er til stede medmindre *etikaliseringen* bærer etisk konsistens og altruisme. Globaliseringens *kulturelle frisættelse* har potentiale til at vælge hvilke autoritære fænomener, der skal præge det fremtidige civilsamfund. Valgmulighederne stiller

⁹ Grænsedragningen mht. etnicitet af tidligere kolonier i Afrika er yderst diskutabel.

høje krav til ansvarligheden af valgene, der træffes. Er valgene kvalificerede og i overensstemmelse med GCS' normative rummelighed, kan den etiske autoritet, ud fra en form for *intern* autoritetsprincip, udgøre indholdet for fremtidens heteronomiske forudsætninger og forsvarligt overgå til *etikaliseringens* æra, som vist i Figur 6.

Figur 6:

Den globale interdependens gennem det virtuelle rum, udnyttes på yderst konstruktiv vis af Urgent Evoke. Organisationen har sin force i at kunne engagere *mange* mennesker ved at appellere til hedonismen, samtidig med at engagere de mennesker, der ikke nødvendigvis har den bevidste kosmopolits profil. I et etisk perspektiv kan Urgent Evoke's beskedne etiske overvejelser forekomme uansvarlige, men på den anden side må det tages i betragtning, hvor forenede elementer denne tilgang har. Dette kan bringe GCS et skridt nærmere den ønskværdige kode, der kan komme partikularismen til livs og få CSOers etik til at stemme overens med et globalt perspektiv om GCS. En kode, hvor etikens omfang ikke afgiver dens indholdsmæssige konsistens.

Strategierne som i høj grad prioriteres af CSOerne udgør primært det element der gør GCS handlingsdygtig, men er samtidig netop hvad synes at tale imod bevarelsen af etisk konsistens. Organisationernes handlingsorienterede tilgang er effektiv, men for ikke at blive betydningsløse må strategierne nødvendigvis følges af den beregnelighed, der kommer af intrinsikale værdier. Når denne konstruktive kritik er givet, skal det siges at indstillingen til etisk vurdering og moralsk bedømmelse kan nyde godt af en renæssance, med etikens 3 dimensioner taget i betragtning (Amstutz, 2008:39). Tendensen til at bedømme andre fra et konsekventalistisk perspektiv og én selv på intentionen, taler for en påmindelse om at CSOernes intentionelle etiske udgangspunkt ikke er at anfægte.

Grundlæggende forekommer det afgørende at tage stilling til om det er finansielle privilegier eller autonomiens råderum, der bringer moralsk idealisme.

Globaliseringens sociale relationer er trods alt et udtryk for ulige etikkers forening, men hvad der har været initialt for relationernes udvikling, kan diskuteres (Frost, 2009:132). Det er som bekendt den oprindelige indstilling til forandringer, der er afgørende for dets udfald. En proklamation af et *vestligt-GCS* bærer ikke nogen forenende ånd, selvom anerkendelsen af paradigmet er betydningsfuldt for ikke at begå samme fejltrin i fremtiden, som der blev begået i fortiden. Som 2 amerikanske miljøaktivister har påpeget om Martin Luther King, ville han nok ikke have haft så stor succes, hvis han havde sagt: ”*I Have a Nightmare!*” (Zipser, 2004). En forenende vision af positiv og konstruktiv karakter, er nødvendig for at udfaldet skal blive derefter. Men dette afskriver ikke vigtigheden af at være bevidst om de diskursmæssige paradigmer, der uundgåeligt forekommer i processen.

5 KONKLUSION

Foreneligheden af vestlige CSOers etik med idéen om GCS, som den her er præsenteret, afspejler i og for sig begrebets rammer der afhænger af abstraktionsniveauet. CSOernes etiske udtryk af værdier, bevarer sin gyldighed i overensstemmelse med begrebsindholdets og begrebsomfangets forholdende til hinanden. Den fælles værdi af ligeværdighed for CSOerne, bibeholder sin intrinsikale betydning i etnocentriske sammenhænges begrebsintension, der med kulturrelativismens fænomen afløses af mangetydighedens ekstension. Værdiers udformning i lokale samfund kan i bred udstrækning stemme overens med samme globale værdi, men har uundgåeligt ændret substans i processen. Uforeneligheden opstår altså, når den globale værdi føres tilbage på samme lokale niveau, i en anden kulturel kontekst.

Opnåelsen af at værdiers indholdsmæssige tyngde ikke afløses af vag mangetydighed, kræver tillid til særskilte CSOers etiske dømmekraft. Den etiske foreneligheds karakter afhænger samtidig af om forenelighed forudsætter en nuanceret eller vag tilgang til initiativer. Spørgsmålet er i den kontekst om vestlige CSOers fokus på autonomiens muligheder, har afløst pligten til at have en nuanceret tilgang i forsøget på at forene en multikulturel verden. Dette synes at blive betragtet som en utopisk tanke uden fæste i en ambitiøs virkeligheden.

Spørgsmålet er om det i virkeligheden er en undervurdering af CSOers formåen. Anerkendelsen af at forskellige kulturer kræver forskellige etiske tilgange, synes at være blevet mødt i teoretisk forstand af vestlige CSOer. Men risikoen for at ende i kulturimperialisme, hvor massernes tendens sætter dagsordenen for CSOers etiske retningslinjer, er stadig til stede. I den sammenhæng kan det have værdi at erkende sværhedsgraden af at opnå en global etik og i stedet fokusere ressourcer på de etiske elementer, hver særskilt CSO kan stå inde for. Er idéen om GCS rent faktisk et vestligt begreb, kan man undre sig over, hvorfor det er så kompliceret at finde frem til et fælles værdigrundlag, når diskursen er den samme. På den anden side rejser dette spørgsmålet om GCS virkelig er et vestligt begreb, for ellers kunne dette værdisæt *ceteris paribus*¹⁰ have set dagens lys for længst.

CSOers uforenelige etik med GCS kan bunde i intentionen om at *udligne forskelle*, i stedet for at *forene forskelligheder*. Ideelt set bør CSOers etik *forenes forskelligt* på særskilte områder for initiativ og handling, *for at være lige forenelig* med GCS som helhed. Dermed bør globale aktørers interne autoritet, om det er samfundsmedlemmer eller CSOer, fungere som en beregnelig og pålidelig navigatør, for at være normsættende i en ønskværdig globalisering af etikken.

¹⁰ ”Alt andet lige” (Hårbøl et al. 1997:149).

5.1 Perspektivering

For at sætte opgavens formål i et realistisk perspektiv, må formålet med at finde frem til værdier der akkommoderer GCS i sin helhed, anerkendes at være af høj kompleksitet. Det kontemporære verdenssystems anker i vestlige idéers realisering, som det finansielle, har dets konsekvenser i fjerne verdensdele, der pålægger vestlige CSOer et vidtrækkende ansvar om etisk konsistens. Etikens afspejling i dannelsen af GCS' etik, som navigatør for utallige CSOer, er i denne kontekst vigtig at løfte op på et niveau, hvor GCS' etik ikke bliver dikteret af dominerende aktører, for at skabe etisk forsvarlige omstændigheder, der i sidste ende kan blive heteronomisk gyldige.

Kompleksiteten ligger i at bryde paradigmet om at heteronomiske fortegn ikke bør være vestlige, men globale. Problemstillingen aktiverer det dynamiske forhold mellem aktør og struktur, som er gensidigt konstituerende og konstant foranderligt (Badersten 2010-01-25). Efterstræbes bevidstheden om denne dynamik ikke, bliver GCS' etiske udtryk dikteret af en vestlig diskurs, der forstærker afhængigheden af CSOers tilstedeværelse i udviklingslande. Dette kan forårsage en eksklusion af, i forvejen underprivilegerede, samfundsgruppers potentiale for selvudvikling og CSOernes formål kan dermed ende med at forhindre sit eget bidrag til opnåelsen af MDG. Derimod er der rum for forskning i den cyklus der er påbegyndt i afsnit 2.3, hvor risikoen for at *etikaliseringens* rammer tager overhånd og bliver dikterende, er til stede.

Når det er sagt, leder undersøgelsen heraf til diskussioner og overvejelser af forenende karakter. Den konstruktive idealisme kan synes at være lige lovlig utopisk i sin tilgang til GCS' potentiale, men uden visioner om etisk konsistens opnås det slet ikke. Etikken i GCS kan i en utopisk form sige at udgøre den uundgåeligt iboende etik i mennesket, kombineret med akkumuleret bevidsthed om hvad der fungerer mennesker imellem. I det perspektiv har der ikke før eksisteret bedre forudsætninger for at danne en etisk diskurs (Clair, 1995:350).

Den finansielle krise kan i det perspektiv betragtes som ren foræring, med henblik på etisk ransagelse. Det vestligt baserede økonomiske fundament har vist sin skrøbelighed og rejser spørgsmål på ny, om vi er på vej ind eller ud af en periode med anarkistisk økonomi, hvad også kaldes "*anarconomy*" (Mogensen, 2009:36). Med tanke på GCS' kulturrelativistisk perspektiv kan krisetiden ligeledes udnyttes til at ransage den vestlige idé om demokrati og den demokratiske tankes gyldighed på en global skala (Germain et al p.110).

Argumentet om at GCS' legitimitet er hul, uden demokratisk valgte stemmer (Lechner, 2009:165), forholder sig måske anderledes hvis man ser igennem en global optik og ikke igennem en vestlig optik. Som Kafka sagde det: "*...it is often safer to be in chains than to be free*" (Keane, 2003:144). Der forekommer et paradoks i kraft af den vestlige tankegangs paradigmatiske idé om demokratiets liberale karakter, hvis det ikke er i stand til at sprænge egne paradigmer og se ud over det velkendte. Selvom det sprænger tryghedens rammer at stille spørgsmålstejn ved det kendte, er det nødvendigt at ty til det ukendte for at bevare etisk konsistens i et globalt perspektiv.

6 REFERENSER

Bøger:

Amstutz, Mark R., 2008. *International Ethics. Concepts, Theories, and Cases in Global Politics*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.

Badersten, Björn, 2006. *Normativ metod. Att studera det önskvärda*. Lund: Studentlitteratur.

Beckman, Ludvig, 2007. *Grundbok i idéanalys. Det kritiska studiet av politiska texter och idéer*. Stockholm: Santérus Förlag.

Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wängnerud, Lena, 2009. *Metodpraktikan, konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 3. Edition. Stockholm: Nordstedts Juridik AB.

Frost, Mervyn, 2009. *Global Ethics. Anarchy, Freedom and International Relations*. New York: Routledge.

Habermas, Jürgen, 2009. (Overs.: Vangsgaard, Henning). *Borgerlig offentlighed*. København: Informations Forlag.

Hegel, Georg Wilhelm Friedrich, 2005. (Overs.: Østergaard, Claus Bratt). *Åndens Fænomenologi*. Gylling: Gyldendal.

Hårbøl, Karl – Schack, Jørgen – Spang-Hanssen, Henning, 1999. *Dansk Fremmedordbog*. Copenhagen: Nordisk Forlag A/S.

Kaldor, Mary, 2003a. *Global Civil Society. An Answer to War*. Oxford: Blackwell Publishing.

Karns, Margaret P. – Mingst, Karen A., 2004. *International Organizations. The Politics and Processes of Global Governance*. London: Lynne Rienner Publishers.

Keane, John, 2003. *Global Civil Society*, Cambridge: University Press.

Lechner, Frank. J., 2009. *Globalization. The Making of World Society*. Oxford: Blackwell Publishing.

Neumann, Iver, 2003. *Mening, materialitet och makt*. Lund: Studentlitteratur.

Seligman, Adam B. 1992. *The Idea of Civil Society*. New Jersey: Princeton University Press.

Sjölin, Mats, 2004. *Politisk etik*. Lund: Studentlitteratur.

Springhall, John, 2001. *Decolonization since 1945*. New York: Palgrave.

Teorell, Jan – Svensson, Torsten, 2007. *Att fråga och att svara. Samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber.

Young, Iris Marion, 2000. *Inclusion and Democracy*. New York: Oxford University Press.

Ziehe, Thomas – Stubenrauch, Herbert, 2008. (Overs.: Vangsgaard, Henning). *Ny Ungdom og Usædvanlige Læreprocesser*. København: Politisk Revy.

Antologier og Artikler:

Ahlenius, Henrik, 2004. "Normativa teorier". Ahlenius, Henrik (ed.). *Vad är moraliskt rätt? Texter i normativ etik i urval af Henrik Ahlenius*. Stockholm: Bokförlaget Thales. s. 17-28.

Anheier, Helmut – Themudo, Nuno, 2001. "Organisational forms of Global Civil Society: Implications of Going Global". Glasius, Marlies – Kaldor, Mary – Anheier, Helmut (eds.), 2001. *Global Civil Society 2001*. Oxford: Oxford University Press. s. 191-216.

Chandhoke, Neera, 2001. "The Limits of Global Civil Society". Glasius, Marlies – Kaldor, Mary – Anheier, Helmut (eds.), 2001. *Global Civil Society 2001*. Oxford: Oxford University Press. s. 35-53.

Clair, André, 1995. "Wittgenstein i debat med Kierkegaard: muligheden for en etisk diskurs". Frandsen, Finn – Morsing, Ole (red.). *Denne slyngelagtige eftertid. Tekster om Søren Kierkegaard Bind II*. Århus: Slagmark. s. 347-366.

Dower, Nigel, 2005. "Situating global citizenship". Germain, D. Randall – Kenny, Michael. (eds.) *The Idea of Global Civil Society*. New York: Routledge. s. 100-118.

Dunne, Tim – Schmidt, Brian C., 2008. "Realism". Baylis, John – Smith, Steve – Owens, Patricia (eds.) *Globalization of World Politics. An Introduction to International Relations*. (4th ed.) New York: Oxford University Press. s. 92-106.

Glasius, Marlies – Kaldor, Mary, 2001. "The State of Global Civil Society: Before and After September 11". Glasius, Marlies – Kaldor, Mary – Anheier, Helmut (eds.), 2001. *Global Civil Society 2001*. Oxford: Oxford University Press. s. 3-33.

Hannerz, Ulf, 2004. "Cosmopolitanism". Nugent, David – Vincent, June (eds.). *A Companion to the Anthropology of Politics*. Oxford: Blackwell Publishing. s.69-85.

Kaldor, Mary, 2003b. "The idea of global civil society". *International Affairs* Vol. 79, part 3, 2003, s.583-593.

Lamy, Steven L., 2008. "Contemporary mainstream approaches: neo-realism and neo-liberalism". Baylis, John – Smith, Steve – Owens, Patricia (eds.) *Globalization of World Politics. An Introduction to International Relations*. (4th ed.) New York: Oxford University Press. s. 126-141.

Linklater, Andrew, 2008. "Globalization and the transformation of political community". Baylis, John – Smith, Steve – Owens, Patricia (eds.) *Globalization of World Politics. An Introduction to International Relations*. (4th ed.) New York: Oxford University Press. s.544-558.

Mill, John Stuart, 1859. "Om friheten". Hallberg, Peter – Jansson, Maria – Mörkenstam, Ulf (eds.), 2005. *Elva texter i politisk teori*. Malmö: Liber AB. s. 161-194.

Miller, David, 2008. "Distributing Responsibilities". Pogge, Thomas – Horton, Keith (eds.). *Global Ethics. Seminal Essays Vol. II*. St. Paul: Paragon House. s. 481-506.

Mogensen, Klaus Æ., 2009. "ANARKONOMY – anarkistøkonomien kommer". *Fremtidsorientering*, Vol. 5, tema: Den perfekte storm. s.36-41.

Nash, June, 1981. "Ethnographic Aspects of World Capitalism". Vincent, Joan (ed.), 2002. *The Anthropology of Politics, A Reader in Ethnography, theory, and Critique*. Oxford: Blackwell Publishing. s. 234-254.

Okin, Susan Moller, 2008. "Gender Inequality and Cultural Differences". Pogge, Thomas – Horton, Keith. *Global Ethics. Seminal Essays Vol. II*. St. Paul: Paragon House. s. 233-258.

Oliviero, Melanie Beth – Simmons, Adele, 2001. "Who's Minding the Store? Global Civil Society and Corporate Responsibility". Glasius, Marlies – Kaldor, Mary – Anheier, Helmut (eds.), 2001. *Global Civil Society 2001*. Oxford: Oxford University Press. s. 77-107.

O'Neill, Onora, 2008. "Rights, Obligations and World Hunger". Pogge, Thomas – Horton, Keith. *Global Ethics. Seminal Essays Vol. II*. St. Paul: Paragon House. s. 139-155.

Onuf, Nicholas, 2005. "Late modern civil society". Germain, D. Randall – Kenny, Michael. (eds.) *The Idea of Global Civil Society*. New York: Routledge. s.47-63.

Pinter, Frances, 2002. "Developments in Funding". Update of: "Funding Global Civil Society Organisations". Glasius, Marlies – Kaldor, Mary – Anheier, Helmut (eds.), 2001. *Global Civil Society 2001*. Oxford: Oxford University Press. s. 391.

Ringbom, Mårten, 1993. *Den Nikomachiska Etiken*. Göteborg: Daidalos.

Shapcott, Richard, 2008. "International Ethics" Baylis, John – Smith, Steve – Owens, Patricia (eds.) *Globalization of World Politics. An Introduction to International Relations*. (4th ed.) New York: Oxford University Press. s.194-206.

Scheffler, Samuel, 2008. "Individual Responsibility in a Global Age". Pogge, Thomas – Horton, Keith. *Global Ethics. Seminal Essays Vol. II*. St. Paul: Paragon House. s. 291-312.

Mundtliga kilder:

Badersten, Björn, 2010-01-20. "Politisk Etik", STVK01, *Politisk Etik – Föreläsning 1*. Föreläsning ved Statsvetenskapliga Institutionen, Lunds Universitet.

Badersten, Björn, 2010-01-25. "Vetenskapsteori II", STVK01, *Statsvetenskaplig Metodologi – Föreläsning 2*. Föreläsning ved Statsvetenskapliga Institutionen, Lunds Universitet.

Badersten, Björn, 2010-01-27. "Den politiska etikens grundproblem", STVK01, *Politisk Etik – Föreläsning 2*. Föreläsning ved Statsvetenskapliga Institutionen, Lunds Universitet.

Badersten, Björn, 2010-01-29. "Om konsten att ställa statsvetenskapliga frågor", STVK01, *Statsvetenskaplig Metodologi – Föreläsning 3*. Föreläsning ved Statsvetenskapliga Institutionen, Lunds Universitet.

Badersten, Björn, 2010-02-17. "Smutsiga händer och politiska lögnar – om etiska dilemman i poliken", STVK01, *Politisk Etik – Seminarium 2*. Seminar ved Statsvetenskapliga Institutionen, Lunds Universitet.

Badersten, Björn, 2010-03-05. "Tolkningsmetoder I", STVK01, Statsvetenskaplig Metodologi – Föreläsning. Föreläsning ved Statsvetenskapliga Institutionen, Lunds Universitet.

Badersten, Björn, 2010-03-24. "Papperseminarium", STVK01, Politisk Etik – Seminar. Seminar ved Statsvetenskapliga Institutionen, Lunds Universitet.

Internetkilder:

AAA = ActionAid Approach, 2008. "Human rights-based approaches to poverty eradication and development". URL: www.actionaid.org Dato: 13. April 2010.

AAIS = ActionAid International Strategy 2005-2010. "Rights to End Poverty". URL: www.actionaid.org Dato: 13. April 2010.

Chai, Sun-ki, 2005. "A General Theory of Social Norms: Their Creation, Deliberation and Internationalization". (Conference paper of the American Sociological Association, 2004-08-14). URL: www.allacademic.com Dato: 5. Maj 2010.

FT = Fair Trade. URL: www.fairtrade.net Dato 13. April 2010.

FTC = Fair Trade Charter, 2009. URL: www.fairtrade.net Dato: 13. April 2010.

UE = Urgent Evoke. URL: www.urgentevoke.net Dato: 15. April 2010.

UECE = Urgent Evoke Code of Ethics. DeBello, Calida, 2010. EVOKE Code of ethics, by Agents. URL: www.urgentevoke.net Dato: 15. April 2010.

Zipser, Andy, 2004. "Why the Rev. King never gave an 'I Have a Nightmare' speech". URL: <http://files.cwa-union.org/National/Issues/NewDirections/RevKing.pdf> Dato: 21. Maj 2010.

7 BILAG

Bilag 1: Fair Trade:¹¹

A CHARTER OF FAIR TRADE PRINCIPLES introduction

Fair Trade (or “Fairtrade”) is, fundamentally, a response to the failure of conventional trade to deliver sustainable livelihoods and development opportunities to people in the poorest countries of the world; this is evidenced by the two billion of our fellow citizens who, despite working extremely hard, survive on less than us\$2 per day. Poverty and hardship limit people’s choices while market forces tend to further marginalise and exclude them. This makes them vulnerable to exploitation, whether as farmers and artisans in family-based production units (hereafter “producers”) or as hired workers (hereafter “workers”) within larger businesses.

While this *raison d’être* underlies all Fair Trade initiatives, it is expressed in a diverse range of practical activities and programmes in order to better respond to the particular needs and circumstances of the people targeted by each initiative. Clearly one mode of operation cannot address all the problems experienced in different product sectors (from coffee to crafts), geographic locations (from Mali to Mexico) or stages of production (from farmer to factory worker).

Fair Trade therefore aims to be consistent at the level of principles and values but flexible at the level of implementation and this presents challenges in defining the concept in practical and concrete processes that can be applied universally. However, understanding of the underlying principles of Fair Trade is crucial, as adoption of processes in isolation from those principles, risks losing an important element of the overall philosophy that has been developed through experience and dialogue by Fair Trade Organizations² over many years. This is analagous to trends in the field of wider corporate social responsibility, where there is increasing acceptance that effective compliance requires genuine commitment. In Fair Trade, it is unquestionable that effectiveness is enhanced not just through what an organisation does, but also why and how they do it.

This statement aims to provide a single international reference point for Fair Trade through a concise explanation of Fair Trade principles and the two main routes by which they are implemented. It is also intended to set the foundations for future dialogue and cooperation among Fair Trade Organizations and between those organisations and other actors – in order that Fair Trade fully develops its potential to secure greater equity in international trade.

¹¹ Sidetallene i brødtekstens referencer, henviser til Charteret som det ser ud, når det downloades som pdf fil.

1 Fairtrade (sic) is used to denote the product certification scheme operated by Fairtrade Labelling Organizations International.

2 Fair Trade Organizations are organizations of which Fair Trade is part of their mission and constitutes the core of their objectives and activities. They are actively engaged in supporting producers, raising awareness for Fair Trade and in campaigning for changes in the rules and practices of ordinary international trade. WFTO is the global network of Fair Trade Organizations.

3 common vision

The Fair Trade movement shares a vision of a world in which justice and sustainable development are at the heart of trade structures and practices so that everyone, through their work, can maintain a decent and dignified livelihood and develop their full human potential.

The Fair Trade movement believes that trade can be a fundamental driver of poverty reduction and greater sustainable development, but only if it is managed for that purpose, with greater equity and transparency than is currently the norm. We believe that the marginalised and disadvantaged can develop the capacity to take more control over their work and their lives if they are better organised, resourced and supported, and can secure access to mainstream markets under fair trading conditions.

We also believe that people and institutions in the developed world are supportive of trading in this way when they are informed of the needs of producers and the opportunities that Fair Trade offers to change and improve their situation. Fair Trade is driven by informed consumer choices, which provides crucial support for wider campaigning to reform international trade rules and create a fairer economic system.

Fair Trade connects the aims of those in the developed world who seek greater sustainability and justice with the needs of those in the South who most need those changes. It enables citizens to make a difference to producers through their actions and choices as consumers. Demand for Fair Trade products enables Fair Trade Organizations and others who adopt Fair Trade practices to extend the reach and impacts of their work, as well as visibly demonstrating and articulating public support for changes in international trade rules to governments and policy makers.

fair trade definition

The currently accepted definition of Fair Trade is as follows: “Fair Trade is a trading partnership, based on dialogue, transparency and respect, that seeks greater equity in international trade. It contributes to sustainable development by offering better trading conditions to, and securing the rights of, marginalized producers and workers especially in the South. Fair Trade Organizations, backed by consumers, are engaged actively in supporting producers, awareness raising and in campaigning for changes in the rules and practice of conventional international trade.”

Fair Trade products are produced and traded in accordance with these principles – wherever possible verified by credible, independent assurance systems.

4 core principles

The principles of Fair Trade are based on the practical and shared experience of Fair Trade Organizations over many years and reflect the diversity of Fair Trade relationships.

The most important of these are unique to Fair Trade and are integral to its developmental objectives. These include:

- **market access for marginalised producers**

Many producers are excluded from mainstream and added-value markets, or only access them via lengthy and inefficient trading chains. Fair Trade helps producers realise the social benefits to their communities of traditional forms of production. By promoting these values (that are not generally recognised in conventional markets) it enables buyers to trade with producers who would otherwise be excluded from these markets. It also helps shorten trade chains so that producers receive more from the final selling price of their goods than is the norm in conventional trade via multiple intermediaries.

- **sustainable and equitable trading relationships**

The economic basis of transactions within Fair Trade relationships takes account of all costs of production, both direct and indirect, including the safeguarding of natural resources and meeting future investment needs. Trading terms offered by Fair Trade buyers enable producers and workers to maintain a sustainable livelihood; that is one that not only meets day-to-day needs for economic, social and environmental wellbeing but that also enables improved conditions in the future. Prices and payment terms (including prepayment where required) are determined by assessment of these factors rather than just reference to current market conditions. There is a commitment to a longterm trading partnership that enables both sides to co-operate through information sharing and planning, and the importance of these factors in ensuring decent working conditions is recognised.

- **capacity building & empowerment**

Fair Trade relationships assist producer organisations to understand more about market conditions and trends and to develop knowledge, skills and resources to exert more control and influence over their lives.

- **consumer awareness raising & advocacy**

Fair Trade relationships provide the basis for connecting producers with consumers and for informing consumers of the need for social justice and the opportunities for change. Consumer support enables Fair Trade Organizations to be advocates and campaigners for wider reform of international trading rules, to achieve the ultimate goal of a just and equitable global trading system.

- **fair trade as a “social contract”**

Application of these core principles depends on a commitment to a long-term trading partnership with producers based on dialogue, transparency and respect. Fair Trade transactions exist within an implicit “social contract” in which buyers (including final consumers) agree to do more than is expected by the conventional market, such as paying fair prices, providing pre-finance and offering support for capacity building. In return for this, producers use the benefits of Fair Trade to improve their social and economic conditions, especially among the most disadvantaged members of their organisation. In this way, Fair Trade is not charity but a partnership for change and development through trade.

5

an additional fair trade dimension to labour rights

Fair Trade also adheres to standards (such as ilo conventions) that have been widely – but by no means universally – adopted in national legal systems as well as through voluntary codes of conduct by companies. However, breaches of these principles are commonplace in the developing world, and even in the most developed countries, ensuring comp

liance remains a major challenge.

The Fair Trade approach to this problem is based on its developmental objectives and recognises that exploitation is a symptom of poverty and inequality rather than the cause. Fair Trade therefore seeks to address the underlying causes of poverty through new forms of trading relationships rather than merely tackling the symptoms by checking compliance with standards within individual operators and supply chains. Furthermore, while compliance with legal requirements and respect for basic human rights are of course important and non-negotiable, they are insufficient in themselves to achieve the transformation towards long-term development that is needed. These changes require deeper engagement by actors in the trading chain, and recognition of the wider social and political context of their economic relationships and transactions.

Therefore even in those principles of Fair Trade that are nominally shared with those outside the movement, there is an additional Fair Trade Dimension, as indicated below.

basic principles additional fair trade dimension

decent working conditions as defined in ilo conventions

Employment is freely chosen and the rights of freedom of association and collective bargaining are respected. (ilo Conventions Nos. 29, 97 & 98,105)

Decent working conditions are provided including the right to a safe and hygienic environment, working hours are not excessive and no harsh or inhumane treatments are allowed.

There is no discrimination in any aspect of employment, including hiring, remuneration, promotion or termination, based on race, caste, national origin, religion, age, disability, gender, marital status, sexual orientation, union membership or political affiliation.

(ilo Conventions Nos. 100 & 111)

Organisation of producers and workers is integral to the developmental objectives of Fair Trade and is positively and actively encouraged. Fair Trade Organizations support capacity building in producer organisations.

Transparent and fair trading terms enable and support compliance with decent working conditions. These are based on written contracts which assure compliance with these principles, specify the mutually agreed price and payment conditions, including prepayment where requested by producers, and take into account sufficient lead time to allow for production without excessive working hours, at the same time as seasonal factors affecting the producer. Workers are supported in actively improving health and safety conditions.

Improving the relative position of women and of other disadvantaged groups is a critical element in development. Opportunities for groups that are underrepresented in skilled occupations or in leadership positions to develop their capacity for such work are actively pursued. Women receive equal pay to men for equivalent work, and fully participate in decisions concerning the use of benefits accruing from production and from Fair Trade relationships.

6

The rights of children are respected

(ilo Conventions Nos. 138 & 182)

The importance of children's involvement in the work of family-based production units, and the learning of skills required for their working life is recognised, but any involvement must be disclosed and monitored and must not adversely affect the child's well-being, security, educational opportunities and need for play.

environmental sustainability

Continuous improvement of the environmental impact of production and trade

All parties to Fair Trade relationships collaborate on continual improvement on the environmental impact of production and trade through efficient use of raw materials from sustainable sources, reducing use of energy from non-renewable sources, and improving waste management. Adoption of organic production processes in agriculture (over time and subject to local conditions) is encouraged.

Compliance and impact are verified through monitoring and evaluation.

Fair Trade is a system for development among producers, not a risk-management or marketing tool for buyers, although demonstrating compliance and impact are important elements in building and retaining the trust of buyers and end consumers. Monitoring and evaluation processes should reflect these aims and should be developed and operated in a participative manner, with measures in place to encourage the involvement of small-scale and marginalised producers, and to compensate them for their costs. Monitoring and evaluation processes should be useful for all participants in measuring progress and identifying areas for improvement.

7

monitoring and evaluation

implementation – distinct approaches to fair trade

Fair Trade products are goods and services that are produced, traded and sold in accordance with these Fair Trade principles and, wherever possible, verified by credible, independent assurance systems such as those operated by flo (“Fairtrade-Certified”) and wfto (Sustainable Fair Trade Management System).

All Fair Trade products originate from producers and workers committed to Fair Trade principles.

However, in the subsequent supply chain, Fair Trade products are traded and marketed through two distinct but complementary channels:

- the integrated supply chain route whereby products are imported and/or distributed by organisations that have Fair Trade at the core of their mission and activities, using it as a development tool to support disadvantaged producers and to reduce poverty, and combine their marketing with awareness-raising and campaigning.

- the product certification route whereby products complying with international standards are certified indicating that they have been produced, traded, processed and packaged in accordance with the specific requirements of those international standards.

fair trade is unique

Fair Trade has led the way in encouraging and enabling consumers to take regard of the social, economic and environmental consequences of their purchasing. While other ethical purchasing initiatives are being developed to respond to the growing interest, the unique approach of Fair Trade continues to be most successful in terms of producer and consumer support. The Fair Trade movement is conscious of the trust placed in it by the public and is committed to developing and promoting the highest possible standards of integrity, transparency and accountability in order to maintain and protect that trust.

8 © 2009 World Fair Trade Organization and Fairtrade Labelling Organizations International. All Rights Reserved.

Bilag 2: ActionAid:¹²

OUR VALUES

MUTUAL RESPECT, requiring us to recognise the innate worth of all people and the value of diversity

EQUITY AND JUSTICE, requiring us to work to ensure equal opportunity to everyone, irrespective of race, age, gender, sexual orientation, HIV status, colour, class, ethnicity, disability, location and religion

HONESTY AND TRANSPARENCY, being accountable at all levels for the effectiveness of our actions and open in our judgements and communications with others

SOLIDARITY WITH THE POOR, powerless and excluded will be the only bias in our commitment to the fight against poverty

COURAGE OF CONVICTION, requiring us to be creative and radical, bold and innovative – without fear of failure – in pursuit of making the greatest possible impact on the causes of poverty

INDEPENDENCE from any religious or party-political affiliation

HUMILITY in our presentation and behaviour, recognising that we are part of a wider alliance against poverty

¹² Sidetallene i brødtekstens referencer, henviser til dokumentet som det ser ud, når det downloades som pdf fil.

Bilag 3: Urgent Evoke:

EVOKE Code of Ethics, by Agents.

The EVOKE Network is feeling the need for a statement about its values, and since it is a self-reliant community, it has quickly solved its own need. Here is a code of ethics being created by Agents:

1. Make a positive contribution. I post only blogs, pictures, and videos that I believe will promote the awareness, knowledge, or enjoyment of other members of this community and advance their educational missions.

2. Give credit. I always cite my sources and my inspiration.

3. Appreciate great efforts. I spend time exploring the quests and missions completed by my fellow agents, and I leave positive feedback.

4. Always encourage, never disparage. Leave positive, helpful feedback and share links and connections that will add momentum to others' efforts. When I disagree, I will be respectful. I will spend more time amplifying the ideas I agree with and helping the projects I'm excited about, than arguing about ideas I don't agree with, or disparaging projects I'm not excited about.

5. Keep my eyes on the prize. Our goal is to make the world a better place.

(Keep in mind, too, grade school students all over the world are studying EVOKE.

(As [described earlier](#).) Keep the tone appropriate for them.)

These guidelines are inspired by [the discussion](#) sparked by Agents [Mark Mulkerin](#) and [Amos Meeks](#). It's an ongoing conversation so feel free to add your own thoughts; we'll update the Guide accordingly.

One last thought from me: Let's stay kind and calm at all times. Online social networks are never easy, and the EVOKE Network is no exception. It is an immense challenge for many people just to participate, when issues of technology, language, goals and culture all strike at once. In many ways, it is crazy to think that we can collectively overcome all these challenges, work out our differences, come up with innovative solutions and begin implementing them, all in the space of ten weeks. But from what I've seen so far, which is a flood of ideas, collaboration, goodwill and positive energy, it would be crazy to bet against us.